

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
KATEDRA VEŘEJNÉ SPRÁVY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Přeshraniční spolupráce obcí (Tábor a jeho partnerská města v
Německu, Rakousku a na Slovensku)**

Předkládá: Petra Šilhová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan Lindner, Ph.D

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra ŠILHOVÁ**
Osobní číslo: **R16B0118P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Název tématu: **Přeshraniční spolupráce obcí (Tábor a jeho partnerská města v Německu, Rakousku a na Slovensku)**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se bude týkat problematiky přeshraniční spolupráce obcí, konkrétně se práce zaměří na město Tábor a jeho partnerská města (Kostnice, Wels, Nové Zámky). Cílem této práce bude seznámit se s teoretickými aspekty spolupráce obcí, včetně její právní úpravy a financování partnerských měst. Dále bude zaměřena na společné projekty měst a jejich vize do budoucna. Opomenuta nebude ani praktická část, která bude vypracovaná zejména prostřednictvím dotazníku s tamními obyvateli (v Táboře) a také na základě komunikace se starosty měst.

Bakalářská práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. Dále bude členěna do několika kapitol.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **cca 40 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Milan Lindner, Ph.D.

Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2019**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 17. srpna 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma Přeshraniční spolupráce obcí (Tábor a jeho partnerská města v Německu, Rakousku a na Slovensku) zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, dne 25. března 2019

Petra Šilhová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce Ing. Milanovi Lindnerovi, Ph.D. za cenné profesionální rady, připomínky a metodické vedení práce. Mé poděkování patří též pracovníkům Městského úřadu Tábor a dotazovaným respondentům z města Tábor.

Obsah

Úvod.....	9
1 Vymezení obecných pojmů	11
1.1 Hranice státu.....	11
1.2 Mezinárodní spolupráce	12
1.2.1 Interregionální spolupráce	13
1.2.2 Transnárodní spolupráce.....	14
1.2.3 Přeshraniční spolupráce	14
2 Přeshraniční spolupráce jako specifický druh mezinárodní spolupráce	15
2.1 Motiv spolupráce.....	15
2.2 Aktéři spolupráce	16
2.3 Právní úprava přeshraniční spolupráce	17
2.4 Formy přeshraniční spolupráce	19
2.4.1 Euroregiony	20
2.4.2 Přeshraniční impulsní centra (GIZ)	21
2.4.3 Partnerská spolupráce	22
3 Partnerská spolupráce	23
3.1 Historické souvislosti	23
3.2 Partnerství obcí neboli town-twinning	25
3.3 Přínosy partnerství	27
3.4 Financování.....	29
3.4.1 Program Evropa pro občany 2014-2020.....	29
3.4.2 Program International Urban Cooperation	30
3.4.3 Program Erasmus+.....	30
3.4.4 Mezinárodní visehradský fond.....	31
3.5 Instituce	31
3.5.1 Svaz měst a obcí	31
3.5.2 Rada evropských obcí a regionů	32
4 Praktická část	34
5 Charakteristika měst	34
5.1 Město Tábor	34
5.1.1 Poloha města	34
5.1.2 Historie města	35
5.1.3 Táborská setkání	37
5.1.4 Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí	37

5.2	Kostnice.....	38
5.2.1	Partnerství s městem	38
5.2.2	Společné projekty	39
5.3	Wels.....	42
5.3.1	Partnerství měst.....	43
5.3.2	Společné projekty	43
5.4	Nové Zámky.....	44
5.4.1	Partnerství měst.....	45
6	Rozhovory.....	46
6.1	Průběh rozhovorů	46
6.2	Vyhodnocení rozhovorů.....	46
6.3	Shrnutí.....	51
7	Dotazníkové šetření	52
7.1	Vyhodnocení dotazníků	52
7.2	Shrnutí.....	59
	Závěr	60
	Resumé.....	62
	Seznam použité literatury	63
	Klíčová slova	66
	Seznam tabulek	66
	Seznam Grafů	66
	Seznam Obrázků	66
	Přílohy.....	67

Úvod

Téma přeshraniční spolupráce mě oslovilo, jelikož jsem sama typem člověka, který rád cestuje přes hranice a poznává nové kultury. Myšlenka přeshraniční spolupráce ve mně vyvolává otázku, zda by tato kooperace mohla vybudovat silnější vazby mezi občany, než jakým se jim dostává z role turisty. Chtěla bych poukázat na to, že partnerství měst není pouze o získávání dotací, ale může být jak pro město, tak i pro občany velmi přínosné z různých aspektů života.

Bakalářská práce se skládá se z teoretické a praktické části. V první části bakalářské práce se budu věnovat teoretickému vymezení pojmů a také se pokusím utřídit tyto základní informace o mezinárodní spolupráci, které mají za cíl přiblížit danou problematiku. Specifikuji pojem přeshraniční spolupráce a také zmíním možné formy přeshraniční spolupráce. Jednou z nich je partnerství měst a obcí, kterému se budu nadále věnovat.

S rostoucí mírou globalizace hraje partnerská spolupráce čím dál tím důležitější roli pro spojování komunit mezi národy. V Evropě bylo uzavřeno přes 17 tisíc partnerských spoluprací mezi městy či obcemi, z čehož vyplývá, že je o tento druh kooperace velký zájem. Prostřednictvím této formy se městům otevírá mnoho nových možností, které mohou využít ve svůj prospěch. Jedná se například o navazování dlouhodobých přátelství, předávání znalostí a zkušeností, zajišťování financí pro rozvoj města nebo o zvyšování příjmů plynoucích z cestovního ruchu. I v současné době plní svůj původní účel, a to pomáhat udržovat mír a sounáležitost států. Partnerství měst má řadu pozitivních přínosů, kterým se budu v této práci věnovat. Jedním z cílů je zjistit, zda si občané města tyto benefity uvědomují.

V první řadě se zaměřím na historický kontext a důvod, proč tento nynější trend vznikl. Dále přiblížím samotný pojem partnerství měst, jeho obecný význam či přínosy, které může nabídnout. V neposlední řadě se pokusím zjistit, jak města financují společné projekty, zda využívají dotací nebo je hradí z vlastního rozpočtu a také jaké existují organizace, které tuto formu spolupráce zastřešují.

Následovat bude praktická část této práce, jejímž cílem je dozvědět se o míře fungování přeshraniční spolupráce sledovaných měst. Zde využiji získané aspekty z teoretické části. Město Tábor má celkem 6 partnerských měst. Mezi sledovaná města patří Tábor,

Kostnice, Wels a Nové Zámky. Tato města jsem zvolila za předpokladu, že budou jejich spolupráce nejaktivnější. Tuto domněnku jsem získala, díky tomu že se nacházejí ze všech partnerských měst k Táboru nejbliže. Nejprve každé město charakterizuji a přiblížím jeho historické souvislosti. Dále představím aktivity a projekty, které města společně uskutečňují.

Následovat bude zpracování rozhovorů s vedoucími aktéry a pracovníky Městského úřadu Tábor, kteří se zabývají přeshraniční spoluprací. Jelikož k objektivnímu zhodnocení nelze na partnerství měst a obcí pohlížet pouze ze strany zástupců města, provedu dotazníkové šetření, pomocí kterého se pokusím zjistit také názor občanů na tuto problematiku. Cílem je zhodnotit, zda je partnerství měst přínosné a splňuje svůj účel, z pohledu jak vedení města Tábor tak jeho obyvatel.

1 Vymezení obecných pojmů

Tato kapitola se zabývá teoretickým vymezením základních pojmů, které přispívají k pochopení tématu této práce. Prostor je zde věnován pojmu hranice státu, který s problematikou přeshraniční spolupráce úzce souvisí. V další podkapitole je vysvětlen pojem mezinárodní spolupráce, různé úrovně této spolupráce a shrnuje se zde její fungování a cíle.

1.1 Hranice státu

Hranice státu je možné obecně charakterizovat jako pomyslné čáry, které oddělují dvě území od sebe. Tento pojem je spojený s pozemkovým a vlastnickým právem. Hranice jsou výsledkem lidské činnosti a člověk je vytvořil proto, aby mohl své vlastnictví oddělit od cizího. Krom ochrany vlastnictví sloužily také k obraně říše, typickým příkladem je Velká čínská zeď.¹

Podstata moderních hranic mezi státy byla položena v rámci tzv. Vestfálského míru, uzavřeného ke dni 24. října 1648. Těmito hranicemi byla specifikována suverenita státu na daném území a také představovala jakousi pomyslnou čáru pro vojenskou obranu státu. Bohužel nebyly jasně vymezeny, a tak se staly zdrojem mnoha konfliktů. Základ dnešních hranic mezi státy byl stanoven až po Versailleské dohodě z roku 1919, která upravovala hranice většiny evropských států, a to i tehdejšího Československa.²

V této době český zákon definuje předmět státních hranic takto: „*Státní hranice oddělují výsostné území České republiky od území sousedních států jak na zemském povrchu, tak svislým směrem ve vzdušném prostoru i pod zemským povrchem, v nadzemních i podzemních stavbách a zařízeních. Státní hranice jsou stanoveny mezinárodní smlouvou nebo ústavním zákonem. Polohu státních hranic lze určit z hraničního dokumentárního díla nebo z vyznačení průběhu státních hranic v terénu.*“³ Tento zákon tedy odděluje od České republiky ostatní suverénní státy v rovině suchozemské, nadzemní i podzemní.

Hranice však nelze chápat jen z geografického hlediska. Pomyslné čáry lze vnímat jako linie, které oddělují prostorové jednotky s odlišnou kulturou, právním řádem, jazykem či

¹ŠMIDA, Zdeněk. Přirozené a umělé hranice [online]. 2011, březen [Cit. 1.2.2019]. Dostupné z: <http://www.zdeneksmida.cz/teorie-statnich-hranic/druhy-statnich-hranic.html>

²ŠMIDA, Zdeněk. Vývoj českých státních hranic. 2. vyd., Praha: Fortuna 1999. 225 s. ISBN 978-80-7373-131-1 s. 57

³Přímá citace: Zákon č. 312/2001 Sb., o státních hranicích a o změně zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

náboženstvím a vzájemně by si mohli odporovat. Zde je uvedeno dělení hranic podle politicko-geografického pohledu, na hranice přirozené a umělé.

- Přirozené hranice jsou vázány na překážku v terénu, tou může být například pohoří, řeka či bažina. Vznik takové hranice však musí uznat zúčastněné státy. Příkladem přirozené hranice na území České republiky jsou horské hřebeny Krkonoš nebo hraniční tok řeky Moravy.
- Umělé hranice na rozdíl od těch přirozených vznikají na základě etnických hledisek či historických událostí, a jsou vyměřeny a vytvořeny člověkem. Příkladem takové umělé hranice je česko-polská hranice v Javornickém výběžku.⁴

Státy se čím dál více zapojují do nadnárodních spolků a častěji se vyskytuje otázka smyslu dnešních hranic a jejich budoucnosti. V současné době lze hovořit o tzv. „třetí globalizaci“, kdy dochází k mizení hranic a vytváří se tak svět bez hranic. Tuto globalizaci je možno pozorovat nejen v rovině teritoriální, nýbrž také v ekonomické, kulturní, politické, či migrační. Globalizace je úzce spjata s mezinárodní spoluprací a propojování zahraničních politik.⁵

Role hranic jako bariéry se zmenšuje, a tato bariéra je nahrazena právě spoluprací mezi sousedními státy, které se nadále tato práce bude týkat.

1.2 Mezinárodní spolupráce

Ve smyslu širšího geografického rozsahu se rozlišují tři typy mezinárodní spolupráce.

- přeshraniční spolupráce
- interregionální spolupráce (meziregionální)
- transnárodní spolupráce (nadanárodní)

⁴ŠMIDA, Zdeněk. Teorie státních hranic [online]. 2011, březen [Cit. 1.2.2019]. Dostupné z: <http://www.zdeneksmida.cz/teorie-statnich-hranic/druhy-statnich-hranic.html>

⁵MONGIN, Oliver. Urbánní situace - Město v čase globalizace. 2. vyd., Praha: Karolinum 2017. 296 s. ISBN 978-80-246-3442-5 s.127

V následující tabulce jsou uvedeny hlavní rozdíly a porovnání těchto druhů spoluprací, které se liší především rozsahem, stupněm propojení a mírou organizace.⁶

Tabulka 1: Kategorie struktur spolupráce přesahující hranic⁷

Přeshraniční spolupráce	Interregionální spolupráce	Transnárodní spolupráce
Všestranná spolupráce místních a regionálních příslušných orgánů kolem hranic, týkající se všech oblastí života a se zapojením veškerých aktérů.	Spolupráce, která se uskutečňuje mezi místními a regionálními orgány v určitých sektorech a jen s některými aktéry.	Spolupráce mezi státy (může být i za přítomnosti regionů) k jednomu společnému odbornému tématu, například téma územního plánování.
Tato spolupráce je založena na delší tradici, proto je do značné míry organizovaná.	V rámci tohoto druhu spolupráce neexistuje dlouhá tradice, proto organizace doposud není v popředí.	Zde je organizace ve vývoji.
Propojení v rámci AEER (Evropské sdružení hraničních regionů).	Propojení zejména v rámci Shromáždění evropských regionů či v rámci Konference evropských pobřežních regionů.	Existují zde určité snahy o propojení mezinárodními organizacemi, jako například Evropskou radou. Propojení ale není zcela organizované.

1.2.1 Interregionální spolupráce

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, tento druh spolupráce probíhá mezi místními a regionálními institucemi. Cílem interregionální spolupráce je zlepšení funkčnosti politik a posílení regionálního rozvoje EU. Programem této formy spolupráce je tzv. INTERREG, který je součástí cíle Evropské územní spolupráce pro období 2014-2020 a navazuje tak na předchozí program INTERREG IVC, který se zaměřoval na kooperaci vyspělých států s méně vyspělými. Zastřešuje nejen 28 členských států EU, ale také Norsko a Švýcarsko. Financován

⁶ MONGIN, Oliver. *Urbánní situace - Město v čase globalizace*. 2. vyd., Praha: Karolinum 2017. 296 s. ISBN 978-80-246-3442-5 s.127

⁷ MONGIN, Oliver. *Urbánní situace - Město v čase globalizace*. 2. vyd., Praha: Karolinum 2017. 296 s. ISBN 978-80-246-3442-5 s.128

je z prostředků fondu pro regionální rozvoj Evropské unie. Tento program má přispět k ekonomické modernizaci a zvýšení konkurenceschopnosti, a to za pomoci vzájemného předávání zkušeností a odborných znalostí mezi regiony.⁸

1.2.2 Transnárodní spolupráce

Jak již bylo zmíněno, v nadnárodní kooperaci spolupracují státy za účelem řešení jednoho společného problému či problému podobné povahy. Společná témata se mohou týkat například ekonomických problémů či témat životního prostředí.⁹

Česká republika spadá společně s dalšími zeměmi střední Evropy pod program Interreg - CENTRAL EUROPE. Tento program je financován z fondu pro regionální rozvoj EU. Mezi priority pro období do roku 2020 patří například snižování uhlíkové stopy za pomoci zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie či snaha o lepší propojení méně přístupných regionů s v tomto ohledu vyspělými centry. Jeden příklad z praxe v České republice je projekt, který byl využit v Plzni, s názvem revitalizace městských nábřeží ve střední Evropě (tzv. REURIS). Jedná se o revitalizaci nábřeží řek Úslavy, Úhlavy, Radbuzy a Mže, s cílem zachovat a také zhodnotit říční krajinu z pohledu ekologického či rekreačního. Tento projekt by měl také sloužit jako prevence proti povodňovým stavům.¹⁰

1.2.3 Přeshraniční spolupráce

Poslední formou je přeshraniční spolupráce. Na rozdíl od výše zmiňovaných druhů je všestrannou kooperací, která se týká všech různých oblastí života a zapojuje veškeré aktéry. Této problematice se práce věnuje v následujících kapitolách podrobněji.¹¹

⁸*Meziregionální spolupráce* [online]. 2014, březen [Cit. 1.3.2019]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/glossary/i/interregional-cooperation

⁹*Taking cooperation forward* [online]. 2019, duben [Cit. 5.3.2019]. Dostupné z: <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/discover/programme.html>

¹⁰*EBook - Revitalizace nábřeží plzeňských řek V.:* oficiální informační server města Plzně [online]. 2017 [Cit. 5.3.2019]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/multimedia/ebook/knihy/ebook-revitalizace-nabrezi-plzenskych-rek-i.aspx>

¹¹*Taking cooperation forward* [online]. 2019, duben [Cit. 5.3.2019]. Dostupné z: <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/discover/programme.html>

2 Přeshraniční spolupráce jako specifický druh mezinárodní spolupráce

Poslední formou mezinárodní spolupráce je přeshraniční spolupráce, které se tato práce věnuje nadále.

Přeshraniční spolupráci lze označit jako spolupráci lidí, institucí, samosprávných obcí nebo dalších subjektů z rozdílných stran hranice. Jde tedy o takovou spolupráci, která působí přes hranice a dopadá na obě strany. V rámci mezinárodní spolupráce se řadí k nejstabilnější formě kooperace.¹²

Základní teze přeshraniční spolupráce je shrnuta v Evropské chartě hraničních a přeshraničních regionů, která byla přijata 20. 11. 1995.

„Cílem práce v hraničních regionech a přeshraniční spolupráce je proto odstraňování překážek a rozdělovacích faktorů v těchto regionech, a konečně také překonávání hranice, případně snížení jejího významu na správní hranici. V pokračující evropské integraci a rozvíjející se hospodářské spolupráci musí mít také lidé v pohraničních oblastech své právo požadovat rovnocenné poměry života v této nové Evropě. „Lidská tvář“ evropské politiky se může nejspíše projevit tam, kde vůle po spolupráci je životně nutná a bude praktikována v hraničních regionech. Zde musí rušení bariér pokračovat a život “zády k sobě” se musí změnit na společný život “tváří k sobě.”¹³

Dle Galvasové se spolupráce s obcemi jiných států dále dělí na tři formy: euroregiony, přeshraniční impulsní centra a partnerská města a obce. Těmto druhům je věnována kapitola s názvem formy přeshraniční spolupráce.

2.1 Motiv spolupráce

Subjekty se zapojují do přeshraniční spolupráce zejména ze dvou důvodů. Prvním motivem je samotná spolupráce, která vychází z potřeby subjektů reálně spolupracovat. Subjekty se snaží řešit problémy společně, za výsledkem celkového rozvoje. Společně

¹²Meziregionální spolupráce [online]. 2014, březen [Cit. 1.3.2019]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/glossary/i/interregional-cooperation

¹³Přímá citace: CITACE: Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů. [online]. [Cit. 1.3.2019].

Dostupné z:

<https://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

existující problémy nelze řešit bez spoluúčasti zahraničního partnera nebo je jejich řešení v rámci spolupráce snadnější. Druhým silným motivem jsou podle Brandy finance. Přeshraniční spolupráce je v tomto případě primárně vykonávána kvůli získání dotací.¹⁴

Mezi motivy spolupráce dle Asociace evropských hraničních regionů patří například vybudování demokracie a funkční místní a regionální správy, začlenění se do EU či překonání hranic a izolace.¹⁵

2.2 Aktéři spolupráce

Základem jakékoli spolupráce jsou vztahy mezi aktéry. Obecná definice spolupráce dle Galvasové zní takto: „*Spolupráci lze obecně chápat jako systém, který má své prvky (aktéry), jejich vzájemné vztahy, činnosti a prostředky, kterými jej naplňují a podmínky, za (nebo ve) kterých systém funguje, kdy kvalita (účinnost) jeho fungování je podmiňována jak vnitřními, tak i vnějšími faktory vlivu.*“¹⁶

V době, kdy v České republice neexistovaly kraje, se za aktéry považovaly zejména města a obce. Se vznikem krajů se rozšířil i seznam možných aktérů. Celkem přirozeně se tak i kraje zapojily do spolupráce se zahraničními regiony. Přeshraniční spolupráci jsou tudíž dotčeny především subnárodní orgány, to znamená zpravidla místní a regionální orgány, které spolupráci vykonávají v rámci samostatné působnosti. Právě tyto orgány jsou považovány za „tažné lano“ pro celou spolupráci jako takovou. Subnárodní orgány tak v tomto smyslu nahradily centrální vlády.

Postupem času se rozsah spolupráce zvětšoval, a tak se do přeshraniční spolupráce začali zapojovat i další subjekty. Jedná se kupříkladu o spolupráci mezi institucemi v oblasti podpory podnikání, nebo základních, středních a vysokých škol v oblasti vzdělání. Dále je zapojován do spolupráce i neziskový sektor, zejména v oblasti kultury, životního prostředí nebo sportu.

¹⁴BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce* [online]. 2018, červen [Cit. 6.2.2019]. Dostupné z: <http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>

¹⁵*E-Book-Revitalizace nábřeží plzeňských řek V.*: oficiální informační server města Plzně [online]. 2017 [Cit. 6.2.2019]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/multimedia/ebook/knihy/ebook-revitalizace-nabrezi-plzenskych-rek-i.aspx>

¹⁶Přímá citace: GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. Str. 211. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1 s.127

2.3 Právní úprava přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce má bohatou historii. Ve většině států Evropy se rozvíjí od druhé poloviny 20. století, jelikož například v České republice byl takový rozvoj spolupráce možný teprve s nástupem demokracie po listopadovém převratu. Postupně zde začaly vznikat euroregiony po vzoru západní Evropy. Velký podíl na obnovení válkou a pozdějším vývojem zpřetrhaných kontaktů se zahraničními státy, má Rada Evropy a Evropská unie, což ukazuje nesčetné množství přeshraničních projektů. Jejich cílem je podpora přeshraniční spolupráce, na jejíž realizaci je potřeba vyčlenit ze svého rozpočtu nemalé finanční náklady. Vytváření přeshraničních struktur a aktivit ovlivňuje celá řada faktorů právní povahy. Důvodem je to, že přeshraniční spolupráce zasahuje do mnoha právních disciplín, např. mezinárodního práva veřejného i soukromého, evropského či správního práva.¹⁷

Většina přeshraničních spoluprací je prováděna a upravena na základě smluv bilaterálních či multilaterálních. Bilaterální dohoda řeší například politické či obchodní vztahy mezi dvěma stranami, zatímco multilaterální dohodu podepisují tři či více smluvních stran. Příkladem může být Smlouva o dobrém sousedství, přátelských vztazích a spolupráci mezi Českou republikou a Slovenskem. Státy se zde vzájemně zavazují, že „*Smluvní strany budou rozvíjet a upevňovat své přátelské vztahy a spolupráci na základě vzájemné úcty, důvěry a porozumění. Budou rovněž vzájemně podporovat a koordinovat úsilí o svou plnou účast v institucích integrované Evropy.*“¹⁸

O postupné rozšíření přeshraniční spolupráce se zasloužily euroregiony (Viz kapitola 2.4.1). Pojem euroregion se objevil v tzv. Madridské dohodě z roku 1980. Madridská dohoda je rámcová dohoda o přeshraniční spolupráci regionů Evropy. Tato dohoda ale není právně závazná.¹⁹

Základním právním předpisem České republiky, který reguluje spolupráci mezi obcemi je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v díle 4 § 55. Zde je zakotvena mimo jiné i spolupráce s obcemi jiných států.²⁰

¹⁷BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce* [online]. 2018, červen [Cit. 6.2.2019]. Dostupné z: <http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>

¹⁸Přímá citace: *Smlouva mezi ČSFR a SRN o dobrém sousedství a přátelské spolupráci* [online]. 2017, červen [Cit. 8.2.2019]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/smlouva-mezi-csfr-a-srn-o-dobrem-sousedstvi-a-pratelske-spolupraci-154938/>

¹⁹*Euroregiony* [online]. 2017, červen [Cit. 10.2.2019]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj/regionalni-informace/euroregiony/>

²⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

„Obce mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení územních samosprávných celků. Svazky obcí mohou spolupracovat se svazky obcí jiných států; obsahem spolupráce mohou být jen činnosti, které jsou předmětem činnosti svazku obcí, který smlouvu o vzájemné spolupráci uzavřel.“²¹

Díl 5, zákona č. 128/2000 Sb., § 56 – § 59 byl zrušen. Tato část zákona dříve stanovovala, za jakých podmínek může spolupráce vzniknout, stanovovala povinný obsah smlouvy mezi obcemi.

V § 55 byly zrušeny odst. 3 až 6, které upravovaly speciální formy této spolupráce na základě smlouvy o vzájemné spolupráci, pro niž upravovaly podmínky. Podmínky byly dle § 55 odst. 3 následující:

„(4) Smlouvy podle odstavců 2 a 3 musí mít písemnou formu a musí být předem chváleny zastupitelstvem obce, jinak jsou neplatné. Smlouva musí obsahovat

a) názvy a sídla účastníků smlouvy,

b) předmět spolupráce a způsob jeho financování,

c) orgány a způsob jejich ustavování,

d) dobu, na kterou se smlouva uzavírá.“²²

Odst. 6 zároveň stanovoval povinný souhlas Ministerstva vnitra po předchozím projednání s Ministerstvem zahraničních věcí, jestliže smlouvou vznikne právnická osoba nebo členství v právnické osobě. Bez tohoto uděleného souhlasu nemohla smlouva nabýt účinnosti. Udělení souhlasu nemuselo proběhnout, pokud by smlouva byla v rozporu se zákonem či mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána. Smlouva postavená takovýmto způsobem neznamenal, že obce nebo svazky obcí nemohly spolupracovat i mimo režim této smlouvy. Smlouvy dle § 55 odst. 3 nebyly v praxi téměř používány, jelikož obce upřednostňovaly využití zcela jiných forem. Například založení neziskové organizace s ručením omezeným dle německého práva, jelikož dle § 55 odst. 1 a 2 připadala v úvahu jakákoliv forma spolupráce, kterou právní řád umožnil. Tato dřívější právní úprava se jevila

²¹ Přímá citace: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

²² Přímá citace: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

jako málo využívaná a příliš omezující. Z důvodu duplicitní úpravy v obecním zřízení došlo k jejímu odstranění.²³

Nová právní úprava obsahuje v § 55 pouze obecnou deklaraci. Smlouva se řídí právem zvoleným stranami a zároveň české právo dovoluje hledět na tuto smlouvu i jako na nepojmenovanou a tyto smlouvy mohou mít i veřejnoprávní povahu. V dnešní době se smlouvy řídí soukromoprávními předpisy či správním řádem. Forma a obsah takové smlouvy tedy již není fixní. Lze jí upravovat, dle typu její povahy a na základě domluvy jednotlivých stran.²⁴

Pokud se jedná o partnerskou spolupráci, zde smlouva či přísaha o partnerské spolupráci nepředstavuje žádnou právní povinnost. Obec může partnerskou spolupráci na základě rozhodnutí městské rady kdykoli skončit. V příloze č. 3 je k dispozici vzor přísahy o partnerské spolupráci, který se často používá.

Tato spolupráce je mimo jiné zakotvena v dokumentech mezinárodních, především v Evropské chartě místní samosprávy. Konkrétně v článku 10, který nese název Právo místních společenství se sdružovat.²⁵

Významným dokumentem pro přeshraniční spolupráci je Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady.²⁶

2.4 Formy přeshraniční spolupráce

Mezi formy přeshraniční spolupráce dle Galvasové patří euroregiony, přeshraniční impulzní centra a partnerství měst a obcí. Těmto typům se práce bude nadále věnovat.²⁷

²³Důvodová zpráva. In: Praha, ročník 2011.

²⁴*Historie partnerské spolupráce měst* [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <http://www.twinning.org/cs/page/historie-partnersk%C3%A9-spolupr%C3%A1ce-m%C4%9Bst#.XIZwLihKjIU>

²⁵KOPECKÝ, Martin; PRŮCHA, Petr; HAVLAN, Petr; JANEČEK, Jan. Zákon o obcích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 125. ISBN 978-80-87157-08-9

²⁶BRANDA, Pavel. Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce [online]. 2018, červen [Cit. 6.2.2019]. Dostupné z: <http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>

²⁷GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1 s.131

2.4.1 Euroregiony

První formou přeshraniční spolupráce jsou takzvané euroregiony. Jak již vyplývá z názvu, jedná se zpravidla o spolupráci regionů mezi evropskými státy. Euroregion označuje regionální formu spolupráce. Za cíl má nejen hospodářskou pomoc, ale také sbližování kultury zemí v Evropě. Euroregiony financují mnoho svých projektů nezávisle na EU.²⁸

První euroregion byl založen v roce 1958 okolo města Gronau, jako institucionální forma nadnárodní spolupráce s názvem EUROREGIO. Po vzoru tohoto nového typu kooperace se uchytil název euroregion pro další podobné struktury.

Na území České republiky nalezneme celkem 13 euroregionů. Nejstarším je euroregion Nisa, založený 21. 12. 1991, který leží na hranicích Polska, České republiky a Německa. Vznikl po vzoru německo-nizozemských euroregionů. Právě na území Německa mají euroregiony nejdelsí historii. Euroregiony vznikaly od roku 1991 do zhruba poloviny roku 2002. Jako poslední byl založen euroregion Silva Nortica, který se nachází na česko-rakouských hranicích. V následující tabulce je uveden seznam euroregionů České republiky seřazený od nejstaršího euroregionu po nejmladší.²⁹

Tabulka 2: Seznam euroregionů na území ČR³⁰

Euroregion	Datum vzniku	Partnerský stát
Nisa	21. 12. 1991	Polsko, Německo
Labe	24. 6. 1992	Německo (Sasko)
Krušnohoří	18. 12. 1992	Německo (Sasko)
Egrensis	3. 2. 1993	Německo (Sasko)
Šumava	20. 9. 1993	Německo, Rakousko
Glacensis	5. 12. 1996	Polsko
Praděd	2. 7. 1997	Polsko
Těšínské Slezsko	22. 4. 1998	Polsko
Silesia	20. 9. 1998	Polsko
Pomoraví	23. 6. 1999	Rakousko, Slovensko

²⁸Euroregiony [online]. 2017, červen [Cit. 10.2.2019]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj/regionalni-informace/euroregiony/>

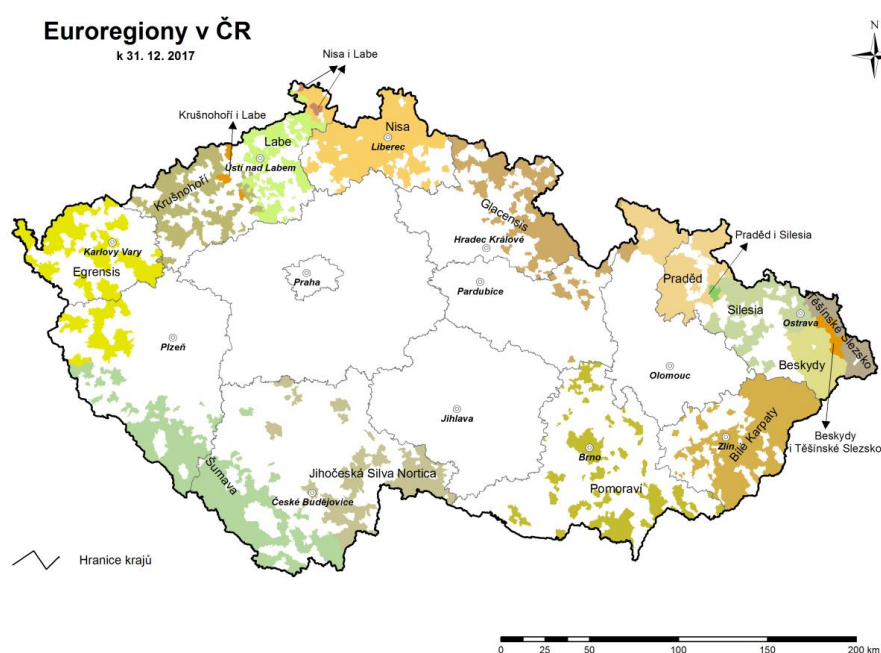
²⁹GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s.131

³⁰BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce* [online]. 2018, červen [Cit. 6.2.2019]. Dostupné z: <http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>

Beskydy	9. 6. 2000	Slovensko, Polsko
Bílé Karpaty	30. 7. 2000	Slovensko
Silva Nortica	28. 5. 2002	Rakousko

Jak je vidět na mapě zobrazené níže, území středočeského kraje není součástí žádného euroregionu, a to kvůli své geografické poloze.

Obrázek 1: Mapa euroregionů vytvořená k 31. 12. 2017³¹

2.4.2 Přeshraniční impulsní centra (GIZ)

Druhou formou spolupráce jsou přeshraniční impulsní centra. Jedná se o evropský pilotní projekt přeshraniční spolupráce regionů. Tento projekt je realizován v oblasti hranic České republiky, Dolního Rakouska, Maďarska a Slovenska. Impulsní centra na rozdíl od euroregionů působí na menším území a tím pádem spolupracují s příhraničním partnerem velmi úzce. Hlavním cílem těchto center je překonávání hranic v oblasti hospodářské, sociální či kulturní. Existuje celkem 11 takových center, které sdružují více než 250 obcí.³²

³¹Euroregiony [online]. 2017, červen [Cit. 10.2.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/266810/30912371/Euroregiony.png/f018bf4e-dead-4a1c-a0cc-87fd5f1c6e97?version=1.3&t=1529497215617>

³²GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s.132

Jak uvádí Galvasová, jedná se o prosperující typ kooperace: „*I přes poměrně krátkou dobu jejich trvání jsou GIZ velmi dobře fungující formou spolupráce*“³³.

2.4.3 Partnerská spolupráce

Poslední formou přeshraniční spolupráce je spolupráce partnerská. Té se bude tato práce týkat podrobněji, jelikož poskytne teoretické informace k praktické části práce. V následující kapitole je zmíněn historický kontext, který napomáhá k utvoření si celkového obrazu o problematice.³⁴

³³Přímá citace: GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1

³⁴GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s.131

3 Partnerská spolupráce

3.1 Historické souvislosti

Přeshraniční spolupráce měst vznikla nedlouho po druhé světové válce. Tato myšlenka vznikla za účelem mírového znovuoobnovení Evropy. Zamezit opakování válečných konfliktů měla spolupráce a zejména přátelství mezi starosty a občany.³⁵

Partnerská spolupráce měst byla jako strukturované hnutí založena Radou evropských obcí a regionů již na počátku 50. let minulého století, a od té doby stála tato organizace v popředí tohoto hnutí.³⁶

Motorem evropské integrace bylo především německo-francouzské usmíření. O to neúnavně usiloval Konrad Adenauer, tehdejší kancléř Spolkové republiky Německo. Toto smíření se stalo základem jeho zahraniční politiky. Byl toho názoru, že jedinou cestou pro trvalý mír a stabilitu je právě přátelství těchto států. V rozmezí let 1949-1955 dosáhl mnohých zahraničních cílů, které vedly ke spojení Německa se západní aliancí. Pouze za šest let dosáhl založení Evropského společenství uhlí a oceli, členství v Radě Evropy či vstupu Německa do NATO. Němečtí obyvatelé jsou si vědomi zásluh, kterými Adenauer přispěl. O tom svědčí hlasování z roku 2003, kde získal titul „největší Němec všech dob“.³⁷

Při příležitosti večere na počest francouzského prezidenta Charlesa de Gaullea v Bonnu 4. 7. 1963 řekl: *„Věřím, že blízké přátelství a těsné spojení mezi Francií a Německem, bude znamenat novou hybnou sílu v Evropě. Představte si, že by toto přátelství neexistovalo, pak by byl každý pokus o rozvoj Evropy od samého počátku odsouzen k zániku.“*³⁸

Na druhou stranu Charles de Gaulle viděl ve spolupráci s Německem jednak šanci, jak utvořit protipól americko-britskému vlivu na kontinentě, ale také možnost, jak si z Německa místo vojenského protivníka vytvořit partnera.

³⁵ HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s., s.8

³⁶ *Historie partnerské spolupráce měst* [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <http://www.twinning.org/cs/page/historie-partnersk%C3%A9-spolupr%C3%A1ce-m%C4%9Bst#.XIZwLihKjIU>

³⁷ *Konrad Adenauer: pragmatický demokrat a neúnavný sjednotitel* [online]. 2013, březen [Cit. 3.2.2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/konrad_adenauer_cs.pdf

³⁸ ADENAUER, Konrád. *Řeč Konrada Adenauera*. Bulletin. Bonn, 1963, (177/63), 1050 s.

Dne 22. ledna roku 1963 tehdejší francouzský prezident Charles de Gaulle a Adenauer společně podepsali francouzsko-německou smlouvu o přátelství v paláci Elysée. Díky tomuto místu je známá pod pojmem Elysejská smlouva. Dobré vztahy mezi kancléřem Spolkové republiky a francouzským prezidentem umožnily tento zásadní krok, který přispěl k obrazu Evropy, jaký ho známe dnes.³⁹

Z výše vypsanych důvodů se v první řadě uzavíraly partnerské smlouvy především mezi městy Francie a Německa. V roce 1963, kdy byla podepsána již zmiňovaná Smlouva o přátelství, bylo uzavřeno přibližně 120 francouzsko-německých smluv o partnerství měst. V této první vlně se města spojovala především za účelem obnovy zdevastovaných měst po druhé světové válce. Dále to byla jen otázka času, kdy se tento nový trend rozšíří do zbytku Evropy.⁴⁰

Rozvoj partnerství zpomalil na 40 let vznik železné opony, která znemožnila zapojení měst z východního bloku do přeshraniční spolupráce. V rámci komunistického bloku také existovala jistá forma přeshraniční spolupráce, která se nazývala družba. Jednalo se o mezinárodní spolupráci mezi kolektivy, organizacemi, městy či národy na základě politických ideálů.⁴¹

Další vlna uzavírání partnerských smluv vypukla až po pádu komunistického režimu v roce 1989. Pád železné opony znamenal uvolnění hranic východních států, a tak městům nic nebránilo a mohly se svobodně zapojit do mezinárodní spolupráce. Důkazem je například Česká republika, jelikož drtivá většina partnerských smluv s ní, je uzavřena až po roce 1989.⁴²

Výrazný rozvoj v rámci České republiky je zaznamenán až s jejím vstupem do Schengenského prostoru a Evropské unie. Právě jeden z hlavních cílů Evropské unie je odbourávání státních hranic.⁴³

V roce 1991 Rada evropských obcí a regionů (CEMR) zaznamenala 8500 uzavřených partnerství mezi 14 městy. Od té doby se během 15 let výrazně zvýšil počet

³⁹ ADENAUER, Konrád. *Řeč Konrada Adenauera*. Bulletin. Bonn, 1963, (177/63), 1050 s.

⁴⁰ BALDWIN, Richard, WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd., Praha: Grada ČR 2013. 358 s. ISBN 978-80-247-4568-8, s.278

⁴¹ *Partnerství pro budoucnost* [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>

⁴² HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s.

⁴³ HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s.

partnerství více. Podle studie organizace CEMR z roku 2006 bylo uzavřeno 17 000 partnerství měst z 35 zemí jak z Evropy, tak i mimo ní. Tento velký nárůst, se přisuzuje jednak výše zmíněnému otevírání hranic, ale také finanční podpoře.⁴⁴

3.2 Partnerství obcí neboli town-twinning

Poslední formou přeshraniční spolupráce je partnerství měst neboli z anglického originálu town-twinning (town = město, twin = dvojče).

„Partnerství měst je setkání dvou obcí, které se tímto způsobem (z evropské perspektivy) snaží podniknout takové kroky, aby vyřešily existující problémy a uzavřely co nejužší přátelské vztahy.“⁴⁵

Základní hodnoty, které provázejí partnerství měst dle Jeana Baretha, jsou přátelství, poznávání národů a vzájemná spolupráce. Díky těmto hodnotám můžeme pozorovat vzájemné obohacování a výměnu zkušeností mezi městy, především u projektů týkajících se například likvidace odpadů nebo hospodářského rozvoje.

Partnerství měst sehrálo v minulosti roli již při budování sjednocené Evropy a pomohlo tak jednak obnovit mír po skončení druhé světové války, položit základy budování nové Evropy, ale také přispělo k začlenění států nově vstupujících do Evropské unie. V dnešní době již tvoří nedílnou součást evropské kultury.⁴⁶

Významnou roli hraje partnerství měst nejen na území Evropské unie. O tom svědčí tvrzení Rady evropských obcí a regionů: *„Na Balkáně, ve východní Evropě či v zemích v oblasti Středozevního moře přispívá partnerství měst k vytváření stabilních a trvalých sousedských vztahů. Kromě toho se partnerství mezi městy stává jedním z klíčových nástrojů evropské rozvojové pomoci ve vztahu k jižním zemím. Jak se neustále vyvíjejí vztahy mezi různými částmi světa, finanční zájmy se globalizují, a města na severu a jihu jsou tak pobízena ke stále užší vzájemné spolupráci.“⁴⁷*

⁴⁴ *Partnerství pro budoucnost* [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>

⁴⁵ Přímá citace: HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s.

⁴⁶ *Historie partnerské spolupráce měst* [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <http://www.twinning.org/cs/page/historie-partnersk%C3%A9-spolupr%C3%A1ce-m%C4%9Bst#.XIZwLihKjIU>

⁴⁷ Přímá citace: MONGIN, Oliver. *Urbánní situace - Město v čase globalizace*. 2. vyd., Praha: Karolinum 2017. 296 s. ISBN 978-80-246-3442-5 s.127

Proto nelze partnerství omezit jen na území unie. Například Švýcarsko i Norsko se vždy aktivně podílely na partnerských spolupracích i přes to, že nejsou členskými státy. Na druhou stranu měl tento druh spolupráce značný podíl při rozšiřování Evropské unie.

Z geografického hlediska se partnerství uzavírala v první řadě mezi sousedními státy. O tom svědčí tabulka č. 3, kde nalezneme počet uzavřených partnerství jednotlivých zemí. Díky vyspělejší technologii a otevřeným hranicím se začala rozrůstat i do vzdálených zemí. Největší počet uzavřených partnerství nalezneme v Německu. Na druhé příčce se umístila Francie. Tyto dvě země jsou ve vedení z historických důvodů, které jsou uvedeny v předchozí kapitole. Mezi nejaktivnější země v přepočtu na obyvatele však patří skandinávské země. Česká republika se umístila s počtem 1124 uzavřených dohod na devátém místě.⁴⁸

Města v České republice nejvíce spolupracují se svými sousedy. Více než polovina z uzavřených partnerství jsou právě s německými, polskými a slovenskými městy. Velmi často uzavírají partnerství s městy v Itálii, Francii a Rakousku. Dalšími významnými partnery jsou města v Nizozemsku a Švýcarsku, zde se jedná o necelých 8 % uzavřených partnerství.

Tabulka 3: Partnerství měst v evropských členských zemích CEMR v roce 2010⁴⁹

Stát	Počet	Stát	Počet	Stát	Počet	Stát
Německo	6092	Španělsko	807	Irsko	249	Německo
Francie	5953	Nizozemí	722	Srbsko	193	Francie
Itálie	2096	Belgie	718	Slovinsko	192	Itálie
Polsko	2041	Norsko	716	Bulharsko	181	Polsko
Velká Británie	1998	Slovensko	667	Island	142	Velká Británie
Maďarsko	1676	Estonsko	570	Lucembursko	119	Maďarsko
Švédsko	1361	Švýcarsko	685	Kypr	96	Švédsko
Finsko	1165	Řecko	358	Malta	46	Finsko
Česká republika	1124	Litva	380	Albánie	n.u.	Česká republika
Rumunsko	1072	Portugalsko	309	Makedonie	n.u.	Rumunsko
Dánsko	932	Ukrajina	296	Černá Hora	n.u.	Dánsko

⁴⁸Partnerství pro budoucnost [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>

⁴⁹HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, s.57

Rakousko	902	Lotyšsko	294			Rakousko
Německo	6092	Španělsko	807	Irsko	249	Německo

Za nový trend se považuje rozvojová spolupráce. Tento typ kolaborace spočívá v uzavírání partnerství s rozvojovými zeměmi za charitativním účelem a snahou přiblížit zemím demokratické principy či utvořit nové ekonomické vazby. Tento typ partnerství je populární například ve Francii, Velké Británii či Nizozemí.⁵⁰

3.3 Přínosy partnerství

V rámci partnerství se vykonává velký počet aktivit, které jsou prospěšné jednak občanům, ale také městu. Mezi přínosy pro obec a město se řadí například zviditelnění obce v zahraničí, což vede k navýšení zájmu turistů. Dále umožňuje zapojení obce či města do projektů, které jsou financovány z fondu Evropské unie a vytváří nové příležitosti a kontakty v oblasti obchodu. Další pozitivní přínos, který spolupráce městům přináší je předávání vzájemných zkušeností a prostor k řešení vzájemných témat.⁵¹

Z pohledu občana je největším přínosem zejména navazování profesních a přátelských vazeb, poznávání nových tradic, kultury či odbourávání případné jazykové bariéry. Tato spolupráce také přispívá zapojení se občanů do dění obce.⁵²

Obecný přínos dle programu Evropa je následující:

- „přispívá k mírovému soužití národů v Evropě a ve světě;
- přispívá k rozšiřování obecného povědomí a znalostí;
- vytváří solidaritu mezi samosprávami a občany;
- přispívá k integraci Evropské unie a posiluje vědomí evropského občanství.“⁵³

⁵⁰Partnerství pro budoucnost [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z:

<http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>

⁵¹MONGIN, Oliver. *Urbánní situace - Město v čase globalizace*. 2. vyd., Praha: Karolinum 2017. 296 s. ISBN 978-80-246-3442-5, s.152

⁵²HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s.

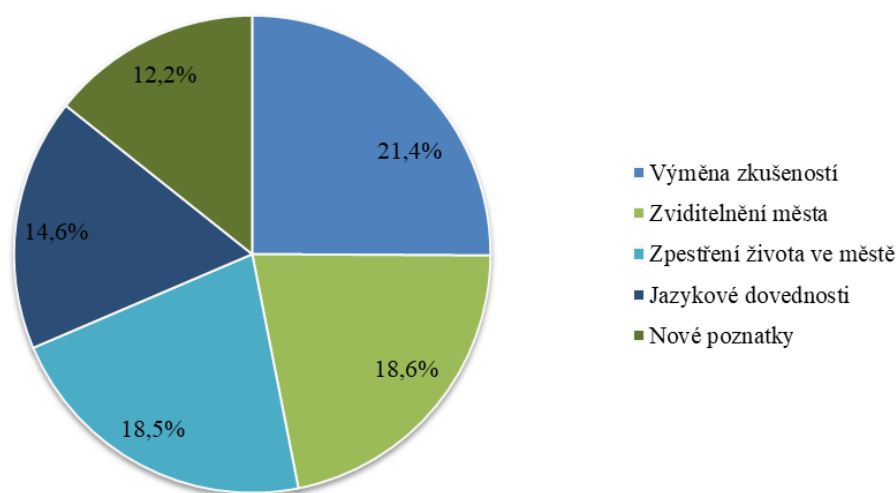
⁵³Historie partnerské spolupráce měst [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z:

<http://www.twinning.org/cs/page/historie-partnersk%C3%A9-spolupr%C3%A1ce-m%C4%9Bst#.XIZwLihKjIU>

Vznik partnerství mezi městy nemusí být oficiálně oznamován žádnému úřadu, tudíž seznam evidovaných měst, které se zapojily se do twinningu není celistvý. Z tohoto důvodu provedl Svaz měst a obcí v roce 2011 průzkum, jehož cílem bylo zmapovat a zaktualizovat údaje měst a obcí, zapojených do mezinárodní kolaborace. Data z toho výzkumu zahrnují dotazníkové šetření od 5891 obcí I. typu a od 388 obcí II. a III. typu. Data uvedená níže vychází z tohoto průzkumu.⁵⁴

Odpovědi v tomto výzkumu jsou relativně vyvážené. Nejčastěji uváděným přínosem je vzájemná výměna zkušeností a to s 21,4 %. Poměrně vyrovnaně si vede zviditelnění města a zpestření života ve městě s 18 %. Města vyzdvihla také odbourání jazykové bariéry (14,6 %) či příležitost učit se od svých zahraničních partnerů (12,2 %).⁵⁵

Graf 1: Přínosy partnerství⁵⁶

K porovnání jsou níže znázorněna data toho, co vnímají města jako překážky k realizaci partnerství. Města z drtivé většiny považují za největší překážku nedostatek financí (45 %). Druhým důvodem je upřednostnění jiných, více důležitých aktivit (22,5 %). Významnou překážkou je také vysoká administrativní náročnost, kterou musejí města vykonávat (14,6 %). 26 měst považuje partnerskou spolupráci zcela bez překážek (11,1 %).

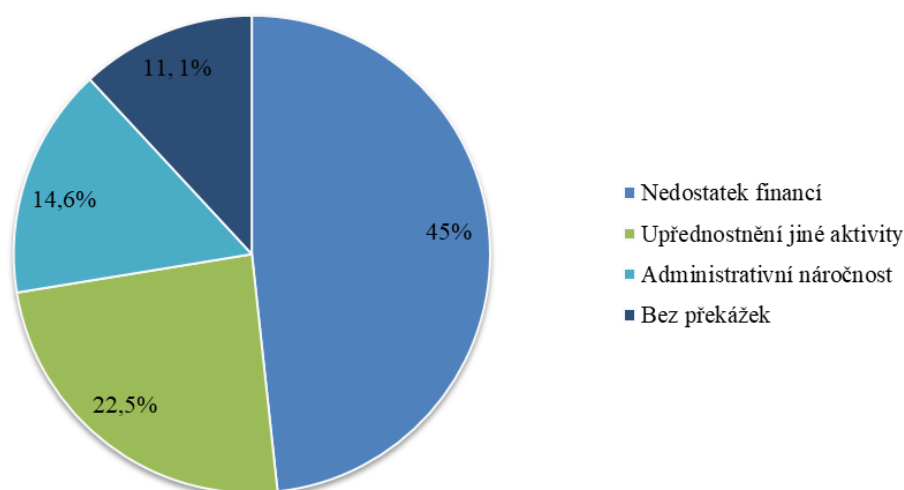
⁵⁴Partnerství pro budoucnost [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z:

<http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>

⁵⁵HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, s.57

⁵⁶HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, s.57

Graf 2: Překážky partnerství⁵⁷

Jelikož největším problémem vyplývajícím z průzkumu je financování, v následující kapitole se jím budu zabývat.

3.4 Financování

Jak vyplývá z výše uvedeného grafu, největší překážkou navazování přeshraniční spolupráce je právě nedostatek financí, což brání rychlejšímu vývoji. Ve většině případů si města hradí aktivity spojené s partnerstvím ze svých vlastních rozpočtů. O tom svědčí šetření, provedené Svazem měst a obcí. Z něho vyplývá, že více než polovina respondentů (57,2 %) financuje projekty z městského či obecního rozpočtu. To však nemůže pokrýt veškeré náklady vztahující se k mezinárodní spolupráci.⁵⁸

Města však mají možnost získat granty a dotace ty ovšem využívá pouze přibližná třetina (33 %) obcí využívá granty či dotace. Využití sponzoringu k hrazení aktivit spojených se spoluprací uvedlo 13,3 % obcí.

3.4.1 Program Evropa pro občany 2014-2020

Program Evropa pro občany je nejvýznamnějším projektem Evropské unie pro částečné financování přeshraničních projektů, za účelem rozvíjení evropského občanství. Klade důraz na propagaci evropské integrace, evropských hodnot, míru a společné paměti. Je

⁵⁷HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s

⁵⁸HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s

zpřístupněný všem členským státům Evropské unie. Rozpočet financovaný EU pro toto období je stanoven na 185 468 000 EUR. Pro partnerství měst je možné získat grant do výše 25 000 eur.⁵⁹

V tomto programu existují dvě podporované aktivity. První oblast nese název Evropské historické povědomí. Zaměřuje se na připomínání významných historických událostí Evropy občanům a tím rozšiřování povědomí, kupříkladu o totalitních režimech.

Například pro rok 2015 byly stanoveny priority k 70. výročí druhé světové války a souvisejícímu tématu intolerance, která mnohdy zapříčiní zločiny proti lidskosti.

Druhá oblast se nazývá Demokratická angažovanost a aktivní občanství. Zde je hlavním cílem podpora aktivity občanů, za pomoci diskuzí či projektů, kde mají občané prostor setkávat se a zapojit se do veřejného dění obce.⁶⁰

3.4.2 Program International Urban Cooperation

Tento projekt se zaměřuje na udržitelný městský rozvoj a je určen pro města s podobnými problémy místního udržitelného rozvoje. Je financován Evropskou unií. Zapojit se mohou členská města EU s více než 50 tis. obyvateli. Cílovými zeměmi pro nové vazby jsou Čína, Indie, Japonsko, Kanada, Mexiko, USA, Argentina, Brazílie, Chile, Kolumbie a Peru. V rámci České republiky je navázána spolupráce pouze mezi Prahou a městem Longyan z Čínské lidové republiky.⁶¹

3.4.3 Program Erasmus+

Program Erasmus+ podporuje spolupracování ve všech oblastech vzdělávání, a to i v oblasti sportu a neformálního vzdělávání. Cílem je umožňovat zejména studentům studovat, vzdělávat se a popřípadě získávat pracovní zkušenosti v zahraničí a tím zlepšovat kvalitu svých dovedností. Mohou se zúčastnit nejen studenti, ale také i učitelé nebo funkcionáři amatérských sportovních zařízení. Pobyt může trvat až 1 rok. Tento vzdělávací projekt

⁵⁹HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, s.57

⁶⁰*Partnerství pro budoucnost* [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>

⁶¹Co je Erasmus [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_cs

funguje od roku 2014 a je aktuálně naplánovaný do roku 2020. Finanční prostředky pro toto období jsou stanoveny ve výši 14,7 miliard eur.⁶²

Dům zahraniční spolupráce provedl v roce 2016 dotazníkové šetření zaměřené na dlouhodobé pobyty v zahraničí v rámci programu Erasmus+. Z tohoto průzkumu vyplývá, že drtivá většina respondentů byla se svou zkušeností výjezdu spojena. Kladně hodnotí zejména zlepšení cizího jazyka a odbourání strachu z neznámého.⁶³

3.4.4 Mezinárodní visegrádský fond

Tento fond založily členské země visegrádské skupiny, a to Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko. Cílem tohoto projektu je podpořit úzkou spolupráci mezi těmito zeměmi. Jedná se především o financování vzdělávacích a kulturních projektů, rozvoje turistického ruchu a přeshraniční spolupráce, výměnných pobytů či stipendií pro studenty a umělce. Příjemci těchto grantů jsou místní samosprávy, nevládní asociace, univerzity, školy ale i individuální občané. Od roku 2014 fond nakládá s přibližně 8 miliony eur ročně.⁶⁴

Projektu, který je financován visegrádským grantem, se musí aktivně zúčastnit alespoň tři země z visegrádské skupiny. To je podmínkou získání grantu. Žádost o grant může podat jakákoli země světa. Většina projektů je hrazena 70 % částkou z celkových nákladů.

3.5 Instituce

V následující kapitole jsou detailně popsány dvě organizace, které zastřešují partnerství měst a obcí.

3.5.1 Svaz měst a obcí

Svaz měst a obcí (dále jen Svaz) je nevládní, nepolitickou a neziskovou organizací s celorepublikovou působností. Byla založena jako zájmové sdružení právnických osob. Jejím posláním je především sdružovat města a obce a hájit jejich společné zájmy. Členy Svazu jsou města a obce, kterých činí přibližně 2700. Aktivita primátorů, starostů, členů zastupitelstev měst a obcí je hlavním motorem činnosti Svazu. Ti se dobrovolně podílejí na

⁶²Mezinárodní visegrádský fond [online]. [Cit 18.2.2019]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/visegrad/mezinarodni_visegradsky_fond_1.html

⁶³Co je Erasmus [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_cs

⁶⁴Mezinárodní visegrádský fond [online]. [Cit 18.2.2019]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/visegrad/mezinarodni_visegradsky_fond_1.html

přípravě a tvorbě návrhů legislativních i nelegislativních opatření v oblastech, které se týkají kompetence obcí. Navíc Ministerstvo vnitra ČR akreditovalo Svaz jako vzdělávací instituci pro vzdělávání úředníků územních samosprávních celků.

Tato organizace zprostředkovává a koordinuje celý program partnerství měst a obcí na území ČR, a napomáhá tak jeho rozvoji. Svaz poskytuje poradenství při hledání partnera pro různé projekty a také ohledně grantových možností. Pro tyto účely zřídili webovou stránku www.partnerskamesta.cz, která slouží k lepší orientaci a zpřístupňuje informace o partnerských svazcích. Prostřednictvím této internetové stránky svaz pravidelně sděluje informace o dotačních programech, aktualitách a zveřejňuje nabídky partnerství. Členové svazu mají možnost zúčastnit se mezinárodních konferencí a zapojit se do zahraničních projektů v různých oblastech místní správy.⁶⁵

Mezi priority pro období 2017-2019 v oblasti mezinárodní spolupráce patří obhajoba zájmů obcí České republiky na mezinárodní úrovni či rozvoj spolupráce Svazu se zahraničními subjekty a zapojení se do mezinárodních sítí.⁶⁶

3.5.2 Rada evropských obcí a regionů

Rada evropských obcí a regionů (Council of European Municipalities and Regions, dále jen CEMR) je nejstarší evropská a nezisková asociace. Byla založena v roce 1951 a stála u zrodu Evropské charty místní samosprávy. Tato organizace sdružuje 60 členských organizací ze 41 evropských zemí a zastupuje tak 130 000 místních a regionálních samospráv. Od samotného vzniku CEMR propaguje budování sjednocené Evropy s důrazem na mír a demokracii, to vše založené na místní samosprávě, respektování zásady subsidiarity a spoluúčasti občanů. Aktivita je postavena na dvou hlavních pilířích. Jednak na ovlivňování evropské politiky a legislativy v oblastech, které mají dopad na obce a regiony, ale také na poskytování prostoru k diskuzím mezi národními asociacemi a místními a regionálními samosprávami.⁶⁷

Jak již bylo zmíněno, partnerská spolupráce byla založena právě Radou evropských obcí a regionů. Rada pravidelně usiluje o finanční podporu ze strany EU k zajištění adekvátní

⁶⁵Kdo jsme. Svaz měst a obcí České republiky [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>

⁶⁶Rada evropských obcí a regionů. Svaz měst a obcí České republiky [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/cemr/rada-evropskych-obci-a-regionu--cemr.aspx>

⁶⁷Rada evropských obcí a regionů. Svaz měst a obcí České republiky [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/cemr/rada-evropskych-obci-a-regionu--cemr.aspx>

partnerské spolupráce. K účelům rozvíjení a zvýšení úrovně town-twinningu vytvořila CEMR webové stránky www.twinning.org, jejichž součástí je seznam měst, kteří hledají partnera na spolupráci.⁶⁸

⁶⁸*Historie partnerské spolupráce měst* [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <http://www.twinning.org/cs/page/historie-partnersk%C3%A9-spolupr%C3%A1ce-m%C4%9Bst#.XIZwLihKjIU>

4 Praktická část

Praktická část práce se zabývá konkrétní partnerskou spoluprací města Tábor. Tábor má celkem 6 partnerských měst: Dole (Francie), Kostnice (Německo), Nové Zámky (Slovensko), Orinda (USA), Škofja Loka (Slovinsko) a Wels (Rakousko). Jelikož je těchto měst relativně dost, tento výzkum se zaměří na Kostnici, Wels a Nové Zámky. Příčinou k zvolení právě těchto měst bylo zejména to, že se města nacházejí nedaleko Tábora, tudíž lze předpokládat aktivní kooperaci. Nejprve budou představena jednotlivá vybraná města, se kterými má Tábor navázanou spolupráci. Dále se práce zaměří na konkrétní projekty, které mezi nimi proběhly.

Následuje výzkum, který byl uskutečněn na základě rozhovorů s pracovníky města Tábor. V další části je uvedena analýza dotazníkového šetření, provedeného na základě odpovědí občanů tohoto města. Cílem tohoto výzkumu bylo porovnat pohled na problematiku partnerství z obou stran aktérů, zjistit jejich názory na realizaci projektů, spolupráci s partnery a přínos projektů.

5 Charakteristika měst

5.1 Město Tábor

Město Tábor představuje unikátní spojení mezi historií, současností, přírodou, ale také kulturním životem. Je významným dopravním i hospodářským střediskem regionu. Následující kapitoly se zaměřují na charakteristiku města Tábor a shrnují informace o jeho poloze, historii a také akci Táborská setkání, která k městu neodmyslitelně patří. Na závěr je věnován prostor asociaci Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí.⁶⁹

5.1.1 Poloha města

Město Tábor se nachází na severním okraji jižních Čech ve stejnojmenném okrese Tábor, 83 km jižně od Prahy a 60 km severně od Českých Budějovic. Město leží v Táborské pahorkatině, která se rozpíná na rozhraní Vlašimské vrchoviny a Třeboňské pánve a protéká jím řeka Lužnice, do níž se vlévá Tismenický potok. Právě vodní toky a skalnaté srázy

⁶⁹HOREJSKOVÁ, Lenka, RŮŽIČKA Roman, ed. *Vítejte na Táborsku*. Tábor: Město Tábor, 2006. 130 s. ISBN 80-239-7075-5. s.76

pomohly vytvořit základ pro vyhlášenou nedobytnost husitského Tábora. Pro tuto oblast a je charakteristický mírně zvlněný povrch v nadmořské výšce 450 m n. m.⁷⁰

Tábor je v zápětí po Českých Budějovicích druhým největším jihočeským městem. V roce 2018 bylo zaznamenáno 34 467 obyvatel.⁷¹

5.1.2 Historie města

Historické kořeny města sahají až do éry Přemyslovců, kdy byl za vlády krále Přemysla Otakara II., kolem roku 1270, vybudován hrad, který byl obestaven hradbou a rozsáhlým předhradím. Nové centrum neslo název Hradiště a leželo nad soutokem Tismenického potoka a řeky Lužnice. Tento komplex zanikl s největší pravděpodobností při povstání Vítkovců proti Přemyslu Otakarovi II. v roce 1276 či smrtí panovníka v roce 1278. Od té doby již nedošlo k žádnému rozvoji a toto území nebylo až do 15. století osídleno.⁷²

Historie města je neodmyslitelně spjata především s reformátorem katolické církve Janem Husem. Mistr Jan Hus pobýval a kázal na Kozím Hrádku nedaleko Tábora. Město Tábor bylo založeno v roce 1420 jeho stoupenci. Husité nejprve obsadili město Sezimovo Ústí, které se rozléhá zhruba 4 km jižněji. Jelikož toto město nebylo možné dobře bránit, rozhodli se Sezimovo Ústí vypálit a raději zvolili za své centrum tehdy zchátralé město Hradiště, které bylo díky své poloze ze strategických důvodů přijatelnější. Tento krok navazoval na tradici husitských náboženských poutí na vrcholky hor, kde konali bohoslužby. Nový biblický název vybrali podle hory Thabor u Nazaretu, která se nachází v dnešním Izraeli. Z tohoto nově obsazeného místa pak po dobu 15 let podnikali své úspěšné husitské výpravy v čele s Janem Žižkou z Trocnova a stalo se tak velkou vojenskou základnou husitů.⁷³

Zakladatelé tohoto města pocházeli z celých Čech. Chtěli si na tomto místě vybudovat spravedlivou společnost, a přitom se řídit pouze zákonem Božím. Táborští husité se označovali jako táborité. Jejich ideálem nebylo žít v přepychu, ale žít prostým životem a být si s každým roven. Nově příchozí členové odevzdávali své předměty do společného

⁷⁰Státní oblastní archiv v Třeboni, fond Archiv města Tábor, *Kronika* města Tábor, za rok 2009, nestr.

⁷¹Počet obyvatel v obcích k 1.1.2018. Český statistický úřad [online]. [Cit. 19.2.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j>

⁷²HOREJSKOVÁ, Lenka, RŮŽIČKA Roman, ed. *Vítejte na Tábořsku*. Tábor: Město Tábor, 2006. 130 s. ISBN 80-239-7075-5. s. 77

⁷³GLET, Jiří. *Co možná nevíte o Jihočeském kraji* [online]. Knihy, 2018 [Cit. 19.2.2019]. ISBN 978-80-7570-121-3. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=6vl6DwAAQBAJ&printsec>

majetku města, a ten se pak dle potřeby rozděloval. Toto husitské hnutí představovalo samostatnou politickou jednotku, s vlastním principem ekonomie a vojskem. V průběhu husitských tažení neuznávali českého krále Zikmunda Lucemburského a udržovali si svobodu.

Po odchodu Jana Žižky se v čele vystříдалo několik osobností, jedním z nich byl i tábořský kněz Prokop Holý, který vedl tábority až do jejich osudné bitvy u Lipan v roce 1434. Když byli radikální husité poraženi, došlo ke smíření se s císařem Zikmundem a o 3 roky později byl Tábor povýšen na královské město a získal tak do městského znaku lucemburského orla. Nicméně obyvatelé uznali českého panovníka až v roce 1452, a to Jiřího z Poděbrad.⁷⁴

V 15. století nastal po bouřlivé minulosti klid, a město Tábor tak zažilo velký rozkvět. Roku 1492 vznikla první vodní nádrž ve střední Evropě, která doposud nese název Jordán. To zajistilo obyvatelům dostatek pitné vody. Poté byla v roce 1521 vybudována městská radnice a následně kostel Proměnění Páně či podzemní chodby vyhloubené pod většinou domů na Starém městě, které jsou dnes přístupné veřejnosti. Následujícím důvodem k přestavbám historického jádra byly požáry v roce 1532 a 1559, které zničily mnoho dřevěných domů. Bohatí měšťané nechali v centru vystavět řadu nových kamenných měšťanských domů, jejichž fasády byly často pokryty sgrafitovým vzorem a město získalo gotický a také renesanční nádech, který je ve městě k vidění dodnes.⁷⁵

Období Třicetileté války znamenalo pro město stagnaci a žádný rozvoj se kvůli drancování nekonal. V polovině 17. století byl vybudován zcela nový klášter, jelikož byl do města pozván mnišský řád augustiniánů, aby šířil novou víru.⁷⁶

K zcela novému rozvoji a oživení kultury došlo v 19. století, díky příchodu nového průmyslu a národního obrození. V roce 1862 bylo postaveno reálné gymnázium, kde se vyučovalo pouze českým jazykem. Dále byl vybudován pomník vojevůdce Jana Žižky z Trocnova a také nové divadlo, které přispělo k probuzení národního života. Důležitou stavbou, která vznikla v tomto období, je městské muzeum, také zvané jako husitské. Zdejší muzeum sdílelo informace o husitské době a díky tomu rostl zájem o tuto historickou etapu, který neustoupil ani po založení československého státu. V průběhu okupačních let se

⁷⁴Tábor. *Atlas Česka* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.atlasceska.cz/lokalita/tabor-1769>

⁷⁵Státní oblastní archiv v Třeboni, fond Archiv města Tábor, *Kronika* města Tábor, za rok 2009, nestr

⁷⁶Státní oblastní archiv v Třeboni, fond Archiv města Tábor, *Kronika* města Tábor, za rok 2009, nestr

pozměnil obraz města devastací židovského hřbitova a perzekucí 156 židovských občanů, kterým byl na počest vystavěn pomník na Pražském předměstí. Město Tábor se nadále postupně rozšiřovalo a rozrůstalo, ale přes všechny stavební proměny si svůj středověký nádech po celou dobu nese s sebou.⁷⁷

5.1.3 Táborská setkání

Dramatická husitská minulost, od které se odvíjely jak národní tak i středoevropské dějiny, patří neodmyslitelně k městu Tábor. Táborští se k této historii vždy hrdě hlásí. Důkazem je pořádání mezinárodního historického festivalu s názvem Táborská setkání, během kterého ožívá tato tradice. Jednou za rok se Tábor promění na tři dny ve „středověké město“, kde jsou k vidění trhy, jarmarky, rytířské souboje, kejklíři či řemeslníci. Tuto středověkou atmosféru doplňuje pochodňový průvod městem v dobových kostýmech, ohňostroj, vystoupení historického šermu či divadelní představení.⁷⁸

Bývalý starosta Jiří Fišer popsal tuto kulturní akci takto: „*Táborská setkání jsou historickým festivalem, pravděpodobně největším husitským festivalem na světě.*“⁷⁹

Tento festival se také hojně využívá jako skvělá příležitost ke spolupráci s partnerskými městy. Svým vystoupením tradičně přispívají soubory z partnerských měst Kostnice, Nové Zámky, Wels, Dole a Škofja Loka. O tom svědčí například 25. ročník Táborských setkání, který se konal v roce 2016. Na hlavním podiu vystoupily folklorní soubory z partnerských měst. Svým kulturním představením přispěly skupiny: Matičiarik z Nových Zámků, Bravandrilie z Dole, Woesblech de Luxe z Welsu, Spielmannzug z Kostnice a Mestski pihami orkester ze Škofja Loky.

5.1.4 Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí

Tato asociace je česko-německým spolkem, založeným v roce 1998 na popud měst Neunburg vorm Wald a Tábor. Kostnice vstoupila do tohoto spolku v roce 2004. Členská města, dvanáct českých a šest německých, mají společnou husitskou minulost. Všechna byla v 15. století ovlivněna husitskými válkami. Mezi členská města patří kromě Tábora například Písek, Stříbro či Bernau bei Berlin. Cílem je posílit porozumění mezi národy a podpořit

⁷⁷ *O městě.* Visit Tabor [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

⁷⁸ *Nejvýznamnější kulturní akce* Visit Tabor [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/>

⁷⁹ *O městě.* Visit Tabor [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

setkávání občanů navzdory hranicím. Členové se starají o svou husitskou tradici různými lidovými slavnostmi a kulturními akcemi, například u příležitosti výročí.⁸⁰

5.2 Kostnice

Kostnice (německy Konstanz) je velké okresní město, které se nachází v německé spolkové zemi Bádensko-Württembersko. Leží na jihozápadě Německa, na hranici se Švýcarskem a sousedí také s Lichtenštejnskem. Jedná se o největší město u Bodamského jezera. Počet obyvatel činí 84.440.

Jeho poloha je velmi strategická pro turistický ruch, jelikož se město nachází u Bodamského jezera a také u řeky Rýn. V okolí nalezneme hojný počet cyklotras, parků a přírodních rezervací. Město láká nejen svou obdivuhodnou přírodou, ale také historickým centrem a bohatým kulturním vyžitím. Pokud se jedná o kulturu, největším lákadlem je městské divadlo, které je jedinečné svým umístěním u jezera. Unikátem je také 56členný orchestr Südwestdeutsche Philharmonie. Město disponuje četným počtem muzeí, k vidění je například Přírodní a Husovo muzeum.⁸¹

Centrum skýtá mnoho historických a zároveň uměleckých staveb a památek. Jedná se například o dům U růžové zahrady, kostel sv. Štěpána či kostel Boží trojice, což je bývalá židovská synagoga. Mimo jiné se v Kostnici nachází univerzita a vysoká odborná škola, které mají pro tamější oblast velký význam.

5.2.1 Partnerství s městem

Kostnice byla v roce 1984 druhým západoněmeckým městem, které uzavřelo partnerství tehdy s československým městem. V případě Tábora šlo o první město, kterému se podařilo spřátelit se i přes železnou oponu. Právě proto je tento partnerský vztah natolik jedinečný. Navzdory ideologickým hranicím, a byrokratickým či politickým překážkám, se mezi městy vytvořilo pevné pouto a přátelské vztahy, které existují více než 30 let. Osudy měst jsou totiž po staletí úzce provázány. Především mají jedno společné jméno, tím je Mistr Jan Hus. Během koncilu v Kostnici byl český reformátor, kvůli jeho kritice tehdejších církevních poměrů, prohlášen za kacíře a po neodvolání svých názorů 6. 7. 1415 upálen na

⁸⁰*O městě. Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

⁸¹*Leben in Konstanz* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: www.konstanz.de/Lde/start/leben+in+konstanz/taebor+_cz_.html

hranici. Tyto tragické události rozpoutaly husitské hnutí, jehož centrum se stal Tábor. Tato unikátní husitská historie láká do města Tábor každoročně stovky kostnických návštěvníků.⁸²

Kvůli těmto historickým podkladům sehrál důležitou roli pro vznik přátelství Husův dům, který se nachází v centru Kostnice. Při rekonstrukci tohoto domu v roce 1972 byly navázány přátelské vazby mezi městy. Mezi hlavními iniciátory byli především výše zmiňovaný Herbert Schenk a na české straně tehdejší ředitel Jihočeských památek Karel Bican, který se stal později táborským starostou. Na rekonstrukci se podílel táborský Jihočeský podnik pro údržbu památek. V dnešní době se v domě nachází muzeum zaměřené na Husův život a jeho dílo.

V roce 1982 schválil Úřední výbor KSČ navázání styků Tábora a Kostnice, a tak Karel Bican společně se starostou kostnice Dr. Horstem Eickmeyerem podepsali 20. 9. 1983 v Táboře dohodu o vzniku partnerství a na základě ní došlo 11. 6 1984 k podpisu smlouvy o partnerství mezi Táborem v ČSSR a Kostnicí v Německé spolkové republice. V zápětí proběhlo slavností prohlášení. Kooperace se však začíná rozvíjet bez omezení až po roce 1989. V roce 1992 bylo uděleno táborským zastupitelstvem města čestné občanství Dr. Horstu Eickmeyerovi za přínos, kterým pomohl k uzavření smlouvy.⁸³

5.2.2 Společné projekty

Spolupráce mezi městy Tábor a Kostnice je velice rozsáhlá a pro obě města velmi přínosná. Každý rok navštíví Tábor řada turistů z Kostnice a naopak. Obecně se v rámci spolupráce pořádají například studentské výměnné pobyty, oslavy výročí, výstavy či kulturní vystoupení. Například táborská swingová kapela Swingband reprezentovala město v Kostnici na Přehlídce české kultury již v roce 1994. Aktivní spolupráce existuje také mezi spolky hasičů, rybářů či sportovních klubů. V této podkapitole je uveden výběr nejvýznamnějších společných projektů.

⁸²*Leben in Konstanz* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z:

www.konstanz.de/Lde/start/leben+in+konstanz/taebor+_cz_.html

⁸³ *O městě. Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

- **Kostnický dům**

Roku 1998 věnovalo město Tábor dům, který se nachází na Starém městě, společnosti „Partnerství měst Tábor – Konstanz s.r.o.“. Kostnice nechala tento dům zrekonstruovat, a nyní se využívá jako penzion a kavárna.

- **Cesta Mistra Jana Husa do Kostnice**

V roce 1862 byl nalezen na železniční trati v Kostnici velký bludný kámen, který má dnes symbolický význam jakožto stěžejní pilíř mezi Německem a Českou republikou. Každoročně je tento bludný balvan, později pojmenován jako Husův kámen, cílem turistů a poutníků z Česka.

Roku 1995 se zrodil projekt zvaný „Cesta Mistra Jana Husa do Kostnice“. Jedná se o napodobeninu původní poutě, kterou vykonal Jan Hus. V tomto roce tuto cestu do Kostnice vykonala táborská výprava, která dorazila na setkání se všemi jejich partnerskými městy.⁸⁴

V roce 2013 se na cestu z Žižkova náměstí vydal na kolech tým se 14 členy. Tuto výpravu vedl tehdejší starosta Jiří Fišer. Cesty se zúčastnil například velitel městské policie Petr Svoboda, který absolvoval pouť na koloběžce. Tuto cestu zopakovali opět pod vedením Fišera roku 2014 a 2015. U příležitosti 600. výročí starosta vyrazil 30. června ve stopách Husovy cesty a dorazil do Kostnice 4. července, kde naplnil poslání táborského představitele partnerství. Na tuto expedici si vzal dovolenou a vše hradil z vlastních financí.⁸⁵

- **Zasazení stromů partnerství**

V roce 1998 byl v Kostnici táborskými představiteli vysazen tzv. Strom partnerství v podobě české lípy, jako symbol přátelství a porozumění. O rok později pak zástupci Kostnice také zasadili v Táboře u příležitosti 15. výročí partnerský strom. Zvolen byl dub letní, který je symbolem porozumění a smíření. V roce 2014 byl znovu zasazen dub letní jako

⁸⁴*Leben in Konstanz* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: www.konstanz.de/Lde/start/leben+in+konstanz/taebor+_cz_.html

⁸⁵*Leben in Konstanz* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: www.konstanz.de/Lde/start/leben+in+konstanz/taebor+_cz_.html

strom přátelství hasičů Tábora a Kostnice, který je umístěn v parku nad Jordánem. Táborští a kostničtí hasiči stáli u zrodu partnerství a přátelství jim vydrželo doposud.

- **Oslava 20. výročí od uzavření spolupráce**

V roce 2004 se v Kostnici pořádala oslava 20. výročí od oficiálního uzavření partnerství. Při této příležitosti byl udělen Karlu Bicanovi, bývalému starostovi Tábora, na jeho počest prsten za zásluhy, kterými přispěl k tomu, aby tato spolupráce mohla vůbec vzniknout. Tento čestný prsten se uděluje od 70. let a Karel Bican byl tehdy jeden z 18 lidí, kdo ho obdržel.

V rámci těchto oslav byl pokřtěn nový trajekt městské flotily v hodnotě 8 mil. eur, na jehož boku stojí nápis TÁBOR. Součástí plavidla je i lodní zvon, který darovalo město Tábor.⁸⁶

- **Oslava 25. výročí od uzavření spolupráce**

V roce 2009 se uskutečnila oslava u příležitosti 25. výročí partnerství. První část oslav se konala v Kostnici na břehu Bodamského jezera za přítomnosti 300 táborských zástupců. Mezi nimi byli například představitelé města a organizací, sportovci či zástupci církve a kultury. Z kroniky města Tábor vyplývá následující hodnocení: *„Kostničtí byli skvělými hostiteli a jimi připravený bohatý program nenechal nikoho z Táborských se po tři dny ani na chvíli zastavit.“*⁸⁷

Druhá část oslav probíhala v Táboře během akce Táborská setkání a na počest městu Kostnice, za aktivní přispění k rozvoji tohoto vztahu, byl podepsán Zlatý glejt a zástupcům měst byly uděleny symbolické klíče.

- **Slavnosti 600. Výročí upálení Mistra Jana Husa**

Rok 2015 se odehrával ve znamení 600. výročí upálení Mistra Jana Husa. V Kostnici byl nazván Rokem spravedlnosti. Klíčovým dnem byl 6. červenec, a tak se v tento den účastnilo oslav v Kostnici několik vědeckých či církevních osobností z celé Evropy. Mezi

⁸⁶ *O městě. Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

⁸⁷ Přímá citace: Státní oblastní archiv v Třeboní, fond Archiv města Tábor, *Kronika* města Tábor, za rok 2009

zástupce z ČR patřil například rektor Karlovy univerzity profesor Tomáš Zíma či kardinál Miloslav Vlk. Pořádala se hojná zasedání a konference, která se zaměřovala na Husovy hodnoty a odkaz, který po sobě zanechal.⁸⁸

5.3 Wels

Sedmé největší město Rakouska Wels s přibližně 61 000 obyvateli leží v Horním Rakousku zhruba 30 kilometrů západně od Linzu. Zásídlení tohoto místa se datuje již do pravěku, a kroniky uvádějí, že roku 776 zde byl vystavěn hrad Uueles. Osada, která zde ležela, dostala okolo roku 1222 městské právo a ještě ten samý rok začala výstavba městského jádra s hradbami, jejichž pozůstatky se dochovaly dodnes.⁸⁹

Jak uvádějí informace na oficiálních stránkách města, strategicky vhodná poloha Welsu byla rozhodující, již pro Římany, kteří zde zřídili v dávných dobách své sídlo jmenující se Ovilava. Město leží přibližně ve středu Rakouska, což výrazně napomohlo tomu, aby se z něj stalo oblíbené místo pro prodejce, nakupující a širokou veřejnost.⁹⁰

V Evropě je Wels známý jako veletržní město. Obchodní schůzky a jiné konferenční akce vedli k tomu, že se zde od konce 19. století trhy pomalu rozvíjely. Své umění, výrobky a služby zde předváděli pekaři, cukráři, řezníci a další mistři svého oboru z nejzazších koutů Evropy. V dnešní době pořádá Wels řadu kulturních akcí, trhů a výstav. Jedním z nich je Podzimní veletrh Wels, ke kterému již neodmyslitelně patří i Veletrh AGRARIA (Veletrh zemědělských strojů a zemědělského vybavení). Celou kulturní akci doplňuje tradiční lidová slavnost, kde ženy oblékají dirndl a muži jsou oděni v lederhosen (tradiční bavorské kroje).

V roce 1994 se Rakousko rozhodlo pro výstavbu Europa - Center Wels (kongresové centrum). Tato multifunkční hala patří mezi tři největší v Rakousku.⁹¹

Na welském podlouhlém náměstí, končícím u věže z roku 1376, můžeme najít 64 měšťanských domů různých slohových stylů. Samotní Rakušané doporučují návštěvu radnice z roku 1739 a v neposlední řadě také bohatě zdobeného domu Haus der Salome ze 17. století, jehož fasádu zdobí obrazy a erby. K hlavním památkám města patří také bývalý minoritní

⁸⁸ *O městě*. Visit Tabor [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

⁸⁹ *Wels - průvodce* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <http://rakousko.orbion.cz/wels/pruvodce/>

⁹⁰ *Wels - průvodce* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <http://rakousko.orbion.cz/wels/pruvodce/>

⁹¹ *Wels* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z:

<https://www.oberoesterreich.at/oesterreich/ort/430000879/wels.html>

kostel postavený roku 1300, čímž se řadí k nejstarším v Rakousku. Dále například císařský hrad s bohatou historií, ze které se dozvíme například o životě a smrti císaře Maxmiliána I., který zemřel v jednom z hradních pokojů.⁹²

5.3.1 Partnerství měst

Město Tábor dlouho hledalo zajímavého partnera v Rakousku, který by nebyl příliš vzdálený a nabízel možnost jazykového vzdělávání. První kontakty se s rakouským městem Wels utvářely v roce 1998. Partnerská smlouva byla uzavřena v roce 2005, a to především díky honorárnímu konzulovi, panu Blancovi. Kooperace mezi městy funguje především ve vzdělávací, kulturní a sportovní oblasti. Pravidelně se také konají vzájemné návštěvy.⁹³

5.3.2 Společné projekty

V letech 2007-2013 byla partnerská města součástí Operačního programu Cíl 3 Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika. Město Tábor získalo dle informací na oficiálních webových stránkách finance z Fondu malých projektů Jižní Čechy – Horní Rakousko – Dolní Rakousko na uskutečnění projektů s cílem posílit cestovní ruch obou partnerských zemí. Celý tento projekt byl rozdělen na dvě následující části.⁹⁴

- **Prezentace partnerského města Wels v rámci Otevření turistické sezóny v Táboře**

Tato část projektu se uskutečnila 4. 5. 2013 v Táboře u příležitosti tradiční jarní akce „Otevření turistické sezóny“. Probíhala prezentace o městu Wels, obsahující turistické nabídky, které nabízí pro občany z Tábora a okolí. Mimo jiné se na této akci rozdávaly propagační materiály a pro Wels typické krajové perníčky. Dále vystoupila welská swing-rocková kapela ThatSwing. Tento půldenní program se konal na Žižkově náměstí. Kvůli nepříznivému počasí se pobyt rakouských zástupců zkrátil o jeden den.

Na oficiálních stránkách je uvedeno následující hodnocení celé akce: „*Koncert i turistická prezentace města se setkala s nečekaným ohlasem u zúčastněných tábořských obyvatel, turistů a návštěvníků akce.*“⁹⁵ Tento úspěch se přikládá mediální kampani, která probíhala před uskutečněním programu. Podrobnosti o akci, včetně informace o finančních

⁹² *Wels - průvodce* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <http://rakousko.orbion.cz/wels/pruvodce/>

⁹³ *O městě. Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

⁹⁴ *Wels - průvodce* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <http://rakousko.orbion.cz/wels/pruvodce/>

⁹⁵ Přímá citace: *O městě. Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

prostředcích, byly zveřejněny na webových stránkách, v propagačních materiálech a v Novinách tábořské radnice.⁹⁶

- **Prezentace města Tábor v partnerském městě Wels v rámci akce FilmfestiWels**

Tento projekt měl za cíl prezentovat a přiblížit město Tábor obyvatelům Welsu a návštěvníkům filmového festivalu obecně. Akce s názvem FilmfestiWels se koná celý červenec a v jejím průběhu jsou promítány filmy a dokumenty, jak z domácí produkce, tak i ze zahraničí. Prezentace českého města se konala 29. 6. 2013, kdy mu byl vyhrazen večerní program. Ve 20 hodin započal koncert swingové kapely Swingband a podobně jako u výše zmíněné akce se rozdávaly propagační brožury a materiály. Program byl doplněn ochutnávkou českého regionálního piva. Kvůli nevlídnému počasí byla zrušena plánovaná projekce českého filmu Vratné lahve doplněného o německé titulky. I přes tyto nepříznivé podmínky se podařilo navázat nové kontakty, utužit vztahy a přilákat do českého města nové turisty. Obě akce se vydařily podle plánu a stanovené cíle se podařilo aktivitami splnit. Mezi tyto cíle patří posílení cestovního ruchu, prohloubení vzájemných vztahů, oživení historického centra či získání větší atraktivity měst mimo sezónu.⁹⁷

5.4 Nové Zámky

Město Nové Zámky je samostatným samosprávním územním celkem Slovenské republiky. Leží v Podunajské nížině, v jižní části západního Slovenska. K lednu roku 2019 zde žilo 38 221 obyvatel.⁹⁸

První písemná zmínka o městě pochází z roku 1573. Za rok založení města se ale považuje 1545, kdy byl postaven první hrad na území dnešních Nových Zámek, který byl později zničen a na jeho místě postaven nový hrad, z čehož vyplývá dnešní pojmenování města. Nové Zámky vznikly původně jako renesanční pevnost na strategickém místě. Nový hrad byl postaven na pravém břehu řeky Nitry, na křižovatce frekventovaných cest, které byly spojkou Uherska se zahraničím. Hradby této pevnosti byly po celém svém obvodu obehnané vodním příkopem, který byl napojený na řeku Nitra. Díky tomu byla pevnost nedobytná, o tom svědčí několik osmanských útoků, které pevnost přežila. Po dokončení hradu se dokonce

⁹⁶ *Wels* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <https://www.oberoesterreich.at/oesterreich/ort/430000879/wels.html>

⁹⁷ *Wels* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <https://www.oberoesterreich.at/oesterreich/ort/430000879/wels.html>

⁹⁸ *Základné údaje. Nové Zámky* [online]. [Cit. 26.2.2019]. Dostupné z: <https://www.novezamky.sk/zakladne-udaje/ds-1400/p1=32272>

tato pevnost považovala za nejlepší z celé habsburské monarchie. Oficiálně Nové Zámky získaly statut města v říjnu 1691. Od toho roku bylo město několikrát postiženo přírodními katastrofami, ale obyvatelé města se vždy vzchopili a začali město budovat od začátku.

V průběhu II. světové války byly Nové Zámky naneštěstí třikrát bombardovány, a tím se zničila řada památek a historických staveb. V 70. letech začala celoplošná přestavba města, za účelem obnovení jedinečné atmosféry města. Bylo postaveno mnoho obytných domů a průmyslových, dopravních či sportovních zařízení. Ve městě se dochovalo 36 kulturních či historických památek napříč všem válkám nebo přírodním katastrofám. Mezi neznámější patří například Muzeum Jána Thaina, sousoší Nejsvětější Trojice či Františkánský klášter.⁹⁹

Město nabízí nejen mnoho kulturních zážitků, ale i unikátní přírodní prostory. Mezi ně patří například chráněná přírodní památka potok Chrenovka, lesopark Berek, či vodní kaskády Zúgov.¹⁰⁰

5.4.1 Partnerství měst

Po dlouhém snažení o navázání partnerství se slovenským městem, se podařil navázat kontakt a v říjnu roku 2011 byla v Táboře podepsána partnerská smlouva s Novými Zámky.¹⁰¹

Jak ovšem vyplývá z výzkumu v této praktické části, Nové Zámky patří mezi nejméně aktivní města v rámci tábořské spolupráce. Společné projekty nejsou s tímto městem příliš rozvinuté. Bohužel, u této partnerské spolupráce, nelze vyjmenovat významnější projekty. V tomto případě se jedná pouze o spolupráci v rámci vzájemného vystupování různých kulturních souborů na akcích měst. Pracovníci Městského úřadu Tábor pouze uvedli vystoupení pana primátora Kleina, který v roli operního zpěváka zazpíval na tzv. Tábořských slavnostech. (Viz rozhovor)

⁹⁹ *Nové Zámky* [online]. [Cit. 26.2.2019]. Dostupné z: <http://www.taborcz.eu/nove-zamky/d-10817>

¹⁰⁰ *Nové Zámky* [online]. [Cit. 26.2.2019]. Dostupné z: <http://www.taborcz.eu/nove-zamky/d-10817>

¹⁰¹ *O městě*. Visit Tabor [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>

6 Rozhovory

6.1 Průběh rozhovorů

Prvotní kontakt byl proveden prostřednictvím e-mailu, pomocí kterého byly dohodnuty osobní schůzky s paní Ing. Eliškou Zdeňkovou a paní Janou Farovou. Komunikace s panem Bc. Martinem Nešutou probíhala pouze elektronicky, jelikož se osobního rozhovoru nemohl zúčastnit z časových důvodů. Původní myšlenkou práce bylo rozhovory uskutečnit se starosty měst. Ty se ale bohužel z důvodu pracovní vytíženosti nemohli rozhovoru zúčastnit.

Struktura rozhovoru byla předem všem respondentům zaslána. Pan Bc. Martin Nešuta na veškeré otázky odpověděl prostřednictvím e-mailu. Struktura rozhovoru je k dispozici jako příloha č. 2.

Osobní schůzky se konaly na Městském úřadě v Táboře. Během rozhovoru byl každému věnován prostor k vyjádření vlastního názoru na problematiku. Jednotlivé rozhovory trvaly přibližně půl hodiny.

Odpovědi respondentů, společně se všemi důležitými informacemi k tématu, byly se souhlasem nahrávány na diktafon a následně převedeny do elektronické podoby.

6.2 Vyhodnocení rozhovorů

1. Jaká je Vaše pracovní pozice?

Cílem této úvodní otázky bylo zjistit pracovní pozici respondenta a odvětví v jakém se pohybuje. Mezi dotazovanými byly zaměstnanci z oblasti mezinárodních vztahů, kultury a vedení města.

Pan Bc. Martin Nešuta odpovídal na dotazy z pozice vedoucího kanceláře starosty. Paní Ing. Eliška Zdeňková je odborným pracovníkem pro zahraniční vztahy. Při rozhovoru uvedla, že se na MÚ Tábor nachází pouze jeden zaměstnanec, jehož pracovní náplň se přímo týká zahraničních věcí. Jistou komunikaci zajišťují i pracovníci turistického informačního centra. Třetím respondentem je paní Jana Farová, která pracuje právě v tomto tábořském infocentru. V rozhovoru uvedla, že pracuje v oblasti kultury a cestovního ruchu.

2. Jaké výhody přináší spolupráce občanům a jaké naopak městu Tábor?

Odpovědi respondentů na tuto otázku se v zásadě nelišily. Jako výhody, které přináší spolupráce občanům, všichni dotázaní zmínili kulturní obohacení a možnost komunikace či navazování přátelských vztahů s občany zahraničních měst. Kulturní obohacení je přínosem i pro táborské soubory, které mají možnost vycestovat do zahraničí. Paní Farová zmínila i výhody pro místní podnikatele, kteří poskytují restaurační a ubytovací služby, což jim přináší nemalé zisky.

Prostřednictvím městského Infocentra je obyvatelům umožněno získávání propagačních materiálů a aktualit z partnerských měst.

Všichni zmínění respondenti kladli důraz na přínosy, které plynou z výměnných pobytů v rámci středních škol. Přínosem je například zlepšení jazykové vybavenosti studentů.

Jako výhody, které přináší spolupráce městu, nejčastěji zaznělo přebírání zkušeností ze zahraničních měst, především jejich praxe ve veřejné správě. Dále je to propagace Tábora prostřednictvím propagačních materiálů, sociálních sítí, webových odkazů na oficiálních stránkách partnerských měst států Německo, Slovensko, Rakousko, Francie, USA a Slovinska. Dalším pozitivem je dle vedení města společné financování pobytů souborů společností partnerství měst či účast uměleckých souborů při pořádání městských akcí bez nároku na honorář.

3. Shledáváte nějaká negativa ve spolupráci partnerských měst?

Zde se k očekávání autorky všichni dotazovaní shodli, že žádná negativa ve spolupráci neshledávají.

4. Jaké jsou podle Vás silné stránky města Tábor jako partnerského města?

Nejsilnější stránkou města Tábor je dle odpovědí fakt, že město má bohatou historii. Při návštěvě z ní lze značně čerpat a občané partnerských měst se vždy rádi vracejí. Všichni zaměstnanci se shodli, že silnou stránkou města je ochota komunikovat a vyjít vstříc případným novým námětům občanů v této oblasti. Pan Bc. Martin Nešuta uvedl jako výhodu dostačující ubytovací kapacity. Ing. Eliška Zdeňková vidí jako přednost města, co se týče

samotné spolupráce fakt, že je na tábořském úřadě konkrétní osoba, která má možnost (a povinnost) se stoprocentně záležitostí ohledně zahraniční spolupráce věnovat. „*Sama bych ze svých zkušeností ocenila, kdyby to tak bylo všude – usnadňuje to totiž celou spolupráci a především komunikaci.*“

5. *Z jakých zdrojů je financována spolupráce v této oblasti s jinými městy? Jaká je přibližná roční částka, která se pro tyto účely vyčleňuje?*

K této otázce se vyjádřila především Ing. Eliška Zdeňková, jelikož otázka financování těchto projektů zasahuje do jejich kompetencí. Zbylí respondenti se k této otázce nevyjádřili. Spolupráce s partnerskými městy je financována z rozpočtu města. Existuje fond na spolupráci se zahraničím, kde bývá k přerozdělení přibližně 180 000,- ročně. Tyto finance se většinou rozdělují na žádost, mezi školy či spolky na podporu výměnných pobytů v zahraničí. Ty žádají individuálními žádostmi. Veškeré čerpání financí musí schválit rada či zastupitelstvo města.

Dále je k dispozici přibližně 60 000,-. Tento rozpočet se využívá k vysílání uměleckých tábořských souborů na festivaly do partnerských měst.

V případě návštěvy partnerského města se hradí pouze doprava do zahraničí, o ubytování se vždy postará druhá strana. Tak to funguje i naopak.

6. *Prosím vyjmenujte a ve zkratce popište 1-2 konkrétní projekty/aktivity z poslední doby spolupráce měst, které byly pro město Tábor přínosné, kterými byste se chtěli pochlubit nebo které jsou něčím výjimečné. Prosím, zaměřte se na město Wels, Nové Zámky a Kostnice. (Můžete zmínit i projekty jiných partnerských měst.)*

Projekt, který zmínili všichni respondenti je festival Tábořská setkání, v rámci kterého probíhá tradiční a stále trvající spolupráce. Vystupují zde pravidelně účinkující z partnerských měst Kostnice, Wels i Nových Zámek. Pan Bc. Martin Nešuta také uvedl, že se jedná o projekt, který má největší přímý dosah na obyvatele města.

Všichni dotazovaní se také shodli, že k neaktivnějšímu městu v rámci spolupráce patří Kostnice. Důvodem je dlouholetá spolupráce a také vřelé přátelské vztahy. Mezi Tábořem a Kostnicí probíhá nejvíce projektů.

S Kostnicí probíhají pravidelně studentské výměny, kdy studenti převážně z obou tábořských gymnázií jezdí na několik dní do Kostnice a kostničtí studenti do Tábora. V roce 2017 (a také v předešlých letech) byl organizován „Kostnický koncil“, v rámci kterého se pravidelně setkávali studenti kostnických partnerských měst a společně se zamýšleli a debatovali nad otázkami současné Evropy a EU. K setkání v roce 2017 byli přizváni i zástupci měst. Ing. Eliška Zdeňková uvedla při rozhovoru vlastní názor: „*Považuji to za velmi dobrý nápad. Střetávaly se tak studentské nápady s tím, co se na úřadech děje v praxi.*“ Z této akce vzešel i nápad na projekt „Festival Pass“, který by studentům z partnerských měst zajišťoval poznávání měst v rámci důležitých kulturních událostí v každém jednotlivém městě. Projekt nicméně nebyl dokončen, jelikož se ukázalo, že je to organizačně a finančně náročnější, než si studenti zpočátku představovali.

Pokud se jedná o projekty s ostatními partnerskými městy, paní Ing. Eliška Zdeňková jmenovala jako výjimečný počin projekt s francouzským městem Dole z roku 2018. V rámci festivalu klasické hudby byli pozváni do města zástupci města Tábora a také tábořský hudební soubor, který by se mohl na tomto festivalu prezentovat. Tématem festivalu byla navíc hudba A. Dvořáka, takže v rámci festivalu došlo ke krásné propagaci České republiky, její hudby a především Tábora, protože se podařilo přivést opravdu skvělé hudebníky. Ti prý návštěvníkům festivalu vyrazili dech.

Dalším projektem, kterým se město pyšní, je spolupráce s kalifornským městem Orinda, kam každý rok vyjíždí jeden vybraný student z tábořských středních škol studovat na jedno pololetí s tím, že ubytování v rodině, případně i jiné výdaje, jsou hrazeny americkou stranou.

Paní Jana Farová doplnila výše zmíněné projekty o výstavu fotografií z partnerského města Škofja Loka či vyslání tábořského fotografa do města Dole a následné uspořádání výstavy pořázených fotografií v Táboře.

Pokud se jedná o Wels a Nové Zámky, ty dle vedení města nepatří mezi neaktivnější partnery, nicméně minulý ročník Tábořských setkání se povedlo, že pan primátor Klein (operní zpěvák z Nových Zámek) zazpíval na začátku festivalu pár skladeb a zapěl i chorál. Všichni dotazovaní se shodli, že Nové Zámky patří k nejméně aktivnímu městu v rámci spolupráce.

7. *Pokud byste rozhodoval/a o výběru nového partnerského města, o jaké byste měl/a zájem? Proč?*

Cílem této otázky bylo zjistit, zda se v současné době uvažuje o navázání nového vztahu v rámci partnerství, případně o jaké.

Pan Bc. Martin Nešuta uvedl, že vedení města o navázání nového partnerství neuvažuje. Nicméně se všichni respondenti shodli, že pokud by se mělo navázat další partnerství, určitě by doporučovali volit některé z měst v evropských zemích. Není vhodné volit města, která se nacházejí moc daleko, jelikož to komplikuje následnou případnou spolupráci.

Pokud by rozhodovala o výběru nového partnerského města paní Jana Farová, měla by zájem o město Sighisoara, které leží v Rumunsku či italské město Formigine. Tato města zvolila proto, jelikož jistá spolupráce již byla navázána a nevidí důvod proč jí nedokončit.

Paní Ing. Eliška Zdeňková a Pan Bc. Martin Nešuta se shodli v tom, že současný počet měst, se kterými město spolupracuje, je tak akorát pro to, aby se vše dalo časově zvládnout a aby se tam vedení/zástupci města mohli čas od času prezentovat. Ing. Eliška Zdeňková uvedla: *„Při více městech bychom nedělali nic jiného, než jen vyjížděli do zahraničí, což nelze.“*

8. *Spolupracuje město Tábor mimo jiné se zahraničními městy, se kterými nemá uzavřenou partnerskou smlouvu?*

Zde se odpovědi také shodovaly. Město Tábor spolupracuje například s několika německými městy v rámci Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí (4.1.4) či s městy Sighisoara a Formigine (viz otázka č. 8).

9. *Jaká je hlavní motivace města Tábor k uzavírání partnerských smluv?*

V této otázce se odpovědi lišily. Paní Ing. Eliška Zdeňková uvedla, že je město momentálně bez motivace k uzavírání nových smluv, jak již zaznělo v otázce číslo 8. V minulosti však byla největší motivací zejména propojení s okolním světem.

Dle paní Farové je hlavní motivací hned několik bodů. Mezi ně patří propagace města v zahraničí, umožnění občanům města výměnné pobyty a čerpání inspirace z fungování měst podobné rozlohy a významu.

10. Má město Tábor nějaké vize do budoucna týkající se partnerství?

Jak již vyplynulo z předchozích otázek, vizí do budoucna rozhodně není uzavírání nových partnerství. Všichni respondenti se naopak shodli, že plánem do budoucna je určitě oživit starší vazby a hledat nové možnosti spolupráce v již uzavřených partnerstvích. Pan Bc. Martin Nešuta také uvedl, že se město bude snažit o udržení tradiční spolupráce a vzájemných vztahů s partnerskými městy i přes změny vyplývající z měnícího se vedení města.

6.3 Shrnutí

Z výše uvedeného rozhovoru je zřejmé, že jsou radní města Tábor se spoluprací celkově spokojeni. Nikdo z dotázaných neuvedl žádná negativa, které by vyplývaly ze spolupráce měst.

Také se podařilo zodpovědět předkládanou otázku ohledně financování. Město Tábor si partnerské spolupráce v současné době hradí z vlastního rozpočtu.

Dále se vyvrátila hypotéza o aktivitě měst. I přes výhodu vzdálenosti nejsou Nové Zámky a Wels, zdaleka tak aktivní jako Kostnice či jiná partnerská města.

Nakonec se podařilo zodpovědět otázku ohledně vizí do budoucna. I přes to, že všichni dotazující jsou s touto formou spolupráce nadmíru spokojeni, zavrhlí možnost navázání nových partnerských vztahů v nejbližší době. Jejich cílem je se soustředit na již uzavřená partnerství a tyto vztahy udržet, oživit a prohloubit.

7 Dotazníkové šetření

Pro druhou polovinu praktické části této práce zvolila autorka metodu dotazníkového šetření. Shromáždování dat se při této metodě zakládá na dotazování osob. Prostředkem analýzy je dotazník, který byl autorkou práce sestaven pro obyvatele města Tábor.

V první řadě byla stanovena výzkumná otázka a také hypotézy, které byly očekávány. V momentě, kdy se nasbíral dostačující počet údajů od respondentů, byla na základě odpovědí sestavena analýza. Dále byla tato analýza vyhodnocena.

Dotazník obsahuje celkem 11 otázek. Na tento dotazník odpovědělo 80 respondentů. Kompletní zadání dotazníku je k dispozici v příloze č. 1.

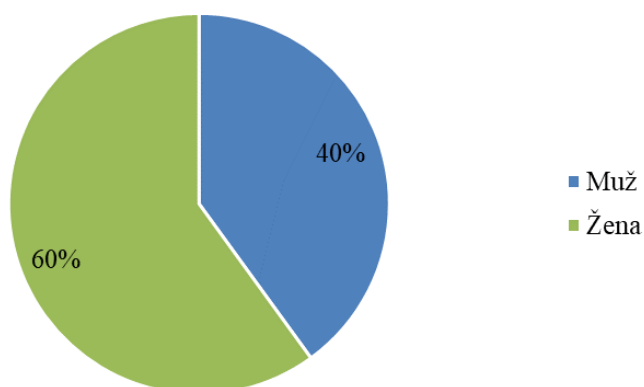
7.1 Vyhodnocení dotazníků

1. Žijete ve městě Tábor?

Tato otázka byla položena za účelem vyřazení případných respondentů, kteří ve městě Tábor nežijí. Výzkumná otázka bere v potaz obyvatele města, nikoliv návštěvníky z okolních míst. Cílem bylo zjistit, jak partnerství ovlivňuje běžný život obyvatelů města Tábor. Při větším územním rozsahu měření, by bylo zhodnocení nepřesné. Toto dotazníkové šetření vyplnilo 80 občanů, kteří v Táboře žijí.

2. Prosím, zaškrtněte pohlaví.

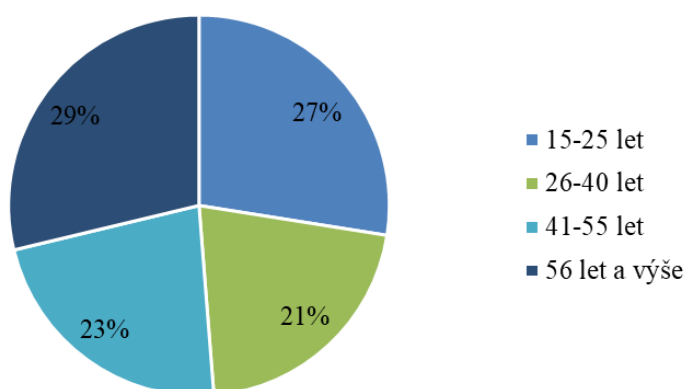
Graf 3: Složení zkoumaného souboru z hlediska pohlaví respondentů

Druhá otázka se zabývala složením souboru respondentů z hlediska pohlaví. Z výše přiloženého grafu vyplývá, že v tomto ohledu je pohlaví respondentů poměrně vyrovnané, což je pro tento výzkum výhodou, jelikož se otázky týkají všech obyvatel, bez rozdílu na pohlaví. Mírně zde převažuje ženské pohlaví. Do dotazníku se zapojilo 60 % žen (48 žen) a 40 % mužů (32 mužů).

3. Kolik Vám je let?

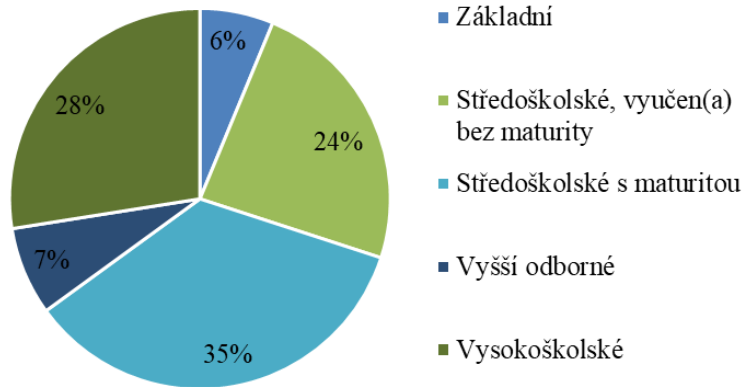
Graf 4: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů

Otázka č. 3 se týkala věkového rozložení zkoumaného souboru. Cílem výzkumného vzorku bylo sesbírat co nejvíce možné vyrovnané výsledky, jelikož je možné předpokládat, že se mladší respondenti například více zúčastňují akcí a tudíž jejich vědomosti o partnerství budou rozsáhlejší. Pro první věkovou kategorii 15-25 let odpovídalo 27 % respondentů, což činí 22 občanů. Následující dvě kategorie jsou téměř vyrovnané. Do kategorie 26-40 let patří 17 respondentů a do kategorie 41-55 let pak 18 respondentů. Nevětší počet dotazovaných respondentů spadá do poslední kategorie 56 let a výše. Zde se jedná o 29 %, což činí 23 občanů. Nicméně se tento výzkumný vzorek, pro účely dotazníku povedl, jelikož jsou kategorie téměř vyrovnané a respondenti v žádné kategorii výrazně nepřevažují.

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 5: Složení zkoumaného souboru z hlediska vzdělání respondentů

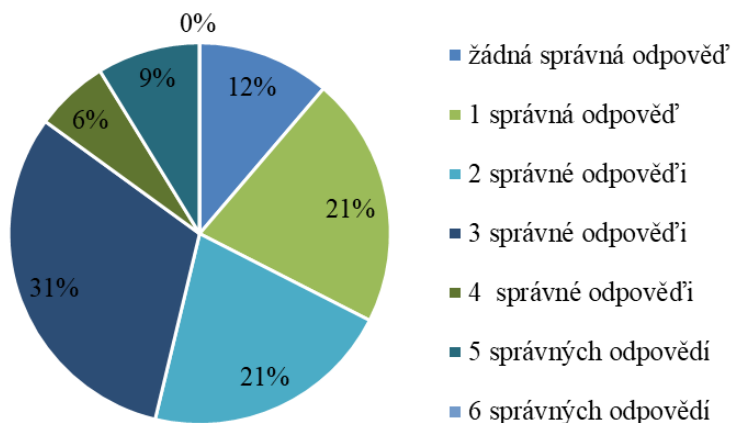

Čtvrté grafické znázornění představuje zkoumaný soubor z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů. Nejvyšší počet dotazovaných respondentů, což činí 28 lidí, má středoškolské vzdělání s maturitou.

Celkem 28 % (22 respondentů) má vysokoškolské vzdělání, dalších 24 % (19 respondentů) je vyučeno, 7 % (6 respondentů) má vyšší odborné vzdělání a zbývajících 6 % (5 respondentů) má základní vzdělání.

5. Město Tábor má celkem 6 partnerských měst v zahraničí. Zdali víte, uveďte, o jaká města se jedná.

Graf 6: Složení zkoumaného souboru z hlediska partnerských měst respondentů

Pátá otázka dotazníku byla záměrně ponechána otevřená, jelikož jejím cílem bylo zjistit, kolik partnerských měst obyvatelé znají, bez jakékoli nápovědy.

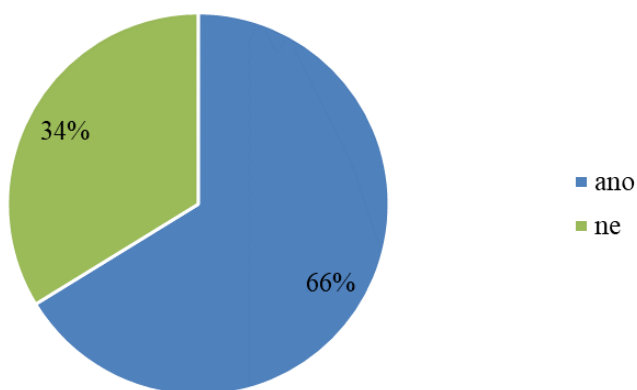
Všech 6 partnerských měst neznal ani jeden z respondentů. Vyjmenovat 5 partnerských měst pak zvládlo 9 % občanů. Největší podíl respondentů, tedy 31 %, uvedlo tři partnerská města. Jedno partnerské město uvedlo 21 % občanů, stejně tak je to i se dvěma městy. Celkem 12 % respondentů nevědělo žádné partnerské město, nebo se pokoušeli hádat a zmínili město, které nepatří do partnerské spolupráce.

Z těchto sesbíraných odpovědí tedy vyplývá, že alespoň jedno partnerské město uvedlo dohromady 70 respondentů, což je oproti 10 respondentům, kteří neuvedli ani jedno město, navzdory očekávání vskutku převaha.

Nejvíce uváděným městem byla rozhodně Kostnice, což vypovídá o tom, že je toto město nejvíce v podvědomí občanů a pravděpodobně také nejvíce propagováno. K překvapení autorky bylo druhým nejčastěji uváděným městem Orinda, ač je ze všech partnerských měst nejvzdálenější, tudíž by se dalo předpokládat, že spolupráce nebude tolik známá mezi občany. Nejméně uváděli respondenti slovinské město Škofja Loka.

6. Už jste se někdy účastnil(a) jakékoli kulturní či sportovní akce v rámci spolupráce?

Graf 7: Složení zkoumaného souboru z hlediska účasti na kulturní či sportovní akci v rámci spolupráce

V šesté otázce, zdali se někdy respondenti účastnili jakékoli kulturní či sportovní akce v rámci spolupráce, zaznělo 66 % kladných odpovědí. Zbylých 34 %, tedy 27 respondentů, se žádné akce nikdy nezúčastnili. Tato otázka byla záměrně ponechána

uzavřená, jelikož respondenti, kteří se zúčastnili některé akce v rámci partnerství, dostali v následující otázce prostor se k tématu vyjádřit.

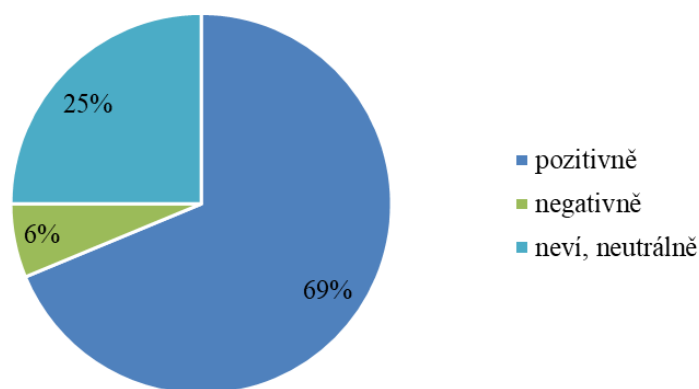
7. *Pokud ano, popište prosím ve zkratce, jaké akce jste se zúčastnil(a).*

Cílem této otázky bylo zjistit, jakých konkrétních projektů se respondenti zúčastnili, a tím určit které akce mají přímý dosah na obyvatele. Bod č. 7 navazuje na předchozí otázku, ze které plyne, že se některé kulturní či sportovní akce v rámci spolupráce zúčastnilo 53 respondentů. Z toho přibližně 60 % lidí uvedlo, že se zúčastnili Táborských slavností. Jak vyplývá z odpovědí, tato kulturní akce je pro obyvatele velmi lákavá. Respondenti zmínili, že tato slavnost se pro ně stala již tradicí a zúčastňují se jí s celou rodinou. Z dotazníku také vyplývá, že se této akce účastní všechny věkové kategorie. Druhou nejčastěji navštěvovanou událostí jsou Slavnosti piva, s 26 % odpovědí.

Přibližně 8 % tázaných, zmínili účast na výměnném pobytu. Z dotazníkového šetření vyplývá, že se této akce zúčastnili pouze studenti věkové kategorie 15-25 let. Zbývají dva respondenti uvedli program s názvem Táborské kulturní léto.

8. *Vnímáte zahraniční spolupráci města Tábor pozitivně či negativně? Proč?*

Graf 8: Složení zkoumaného souboru z hlediska vnímání zahraniční spolupráce

Tato otázka se zaměřuje na problematiku pozitivního či negativního přínosu pro obyvatele. Z grafu vyplývá, že 55 občanů z 80 (69 %) vnímá spolupráci pozitivně. Lidé často uváděli, že spolupráce přináší pouze pozitiva, avšak když měli uvést, proč si myslí, že spolupráce je úspěšná, nedokázali toto přesně specifikovat. Mezi nejvíce opakované odpovědi patří obohacení kulturních akcí a možnosti výměnných pobytů.

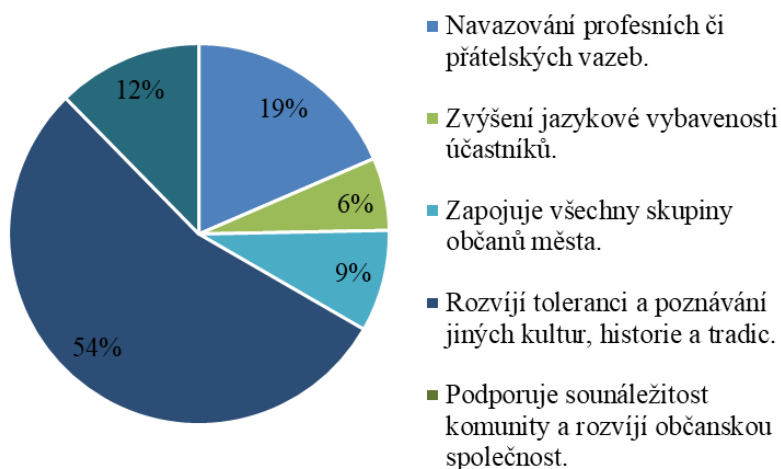
V následující otázce však dostali respondenti možnost zvolit dle jejich názoru největší přínos pro občana vyplývající z partnerství.

Nezanedbatelných 25 % (20 respondentů) nedokázalo vyjádřit, zda je spolupráce úspěšná, či naopak. Zaujali neutrální postoj a zmínili, že spolupráci nevnímají v každodenním životě, nezajímají se o ni, a není pro ně ani pozitivní, ani negativní.

Zbývajících 5 respondentů (6 %) se zabírali myšlenkou, zda by se jejich městu nevedlo lépe bez spolupráce. Dva z nich uvedli jako příčinu, finanční důvody. Například to, že finance vynaložené na tyto aktivity by se daly vhodněji využít třeba pro zlepšení občanské vybavenosti města Tábor.

9. Zaškrtněte prosím, jaké přínosy dle Vás partnerství přináší občanům města Tábor v rámci zahraniční spolupráce.

Graf 9: Složení zkoumaného souboru z hlediska vnímání přínosu partnerství pro občany

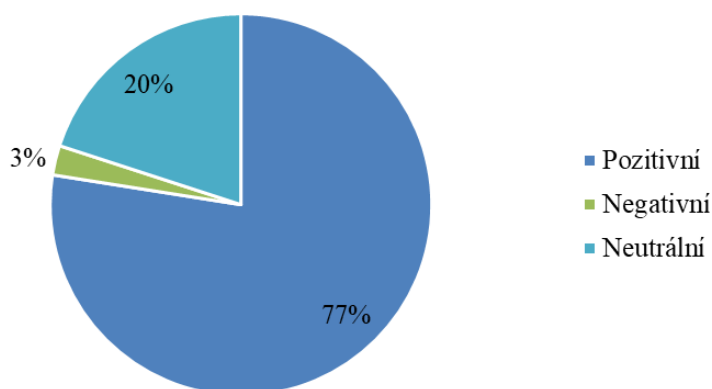
Tato předposlední otázka dotazníkového šetření se snaží blíže specifikovat přínosy, které spolupráce přináší občanům. Možnosti odpovědí byly inspirovány webem www.partnerskamesta.cz. Na těchto webových stránkách jsou tyto body uvedeny jako hlavní přínosy partnerství měst pro občany. Cílem této otázky bylo zjistit, jaký je hlavní přínos, kvůli kterému má tato mezinárodní spolupráce smysl.

Nadpoloviční většina, tedy 43 dotázaných respondentů (54 %), zvolila jako hlavní přínos partnerství pro občana, rozvíjení tolerance a poznávání jiných kultur, historie a tradic. Druhou nejčastější odpovědí je navazování profesních či přátelských vazeb a v zápětí za touto

možností stojí podporování sounáležitosti komunity a rozvíjení občanské společnosti. Sedm respondentů (9 %) je toho názoru, že spolupráce zapojuje všechny skupiny občanů města. Nejméně respondenti volili možnost zvýšení jazykové vybavenosti účastníků. Jako přínos neshledává ani jednu z výše jmenovaných možností 10 respondentů (12 %).

10. Myslíte si, že jsou tyto partnerské vztahy přínosem pro město? Proč?

Graf 10: Složení zkoumaného souboru z hlediska vnímání přínosu partnerství pro město

V této poslední otázce se autorka zaměřila na přínosy partnerství, které plynou městu. Tato otázka byla otevřená, tudíž měli občané možnost vyjádřit se k problematice a tím objasnit svou volbu.

Celkem 77 %, tedy 62 respondentů, vnímá přínosy partnerských vztahů pro město pozitivně. Jako důvody uváděli především to, že se město dostane do podvědomí cizinců, kteří by jinak o jejich městě nevěděli. Dále například to, že spolupráce s těmito městy dává šanci studentům dostat se do zahraničí a zlepšit si své jazykové dovednosti, což samozřejmě zlepšuje úroveň vzdělání, které Tábor poskytuje. Dále občané nacházejí výhodu i v získání dotací pro město, navazování nových kontaktů a ve výměně znalostí mezi městy.

Oproti tomu pouze 3 %, tedy 2 respondenti, vnímají tuto problematiku negativně. Jeden z nich uvedl jako důvod stěhování cizinců do města a druhý respondent svoji volbu blíže nespecifikoval.

Respondentů, kteří se nedokázali přiklonit ani k jedné možnosti bylo 16 (20 %). Jako důvod uvedli například to, že do této problematiky z pohledu města nevidí.

7.2 Shrnutí

Ačkoli se výzkum skládal pouze z několika otázek, přinesl řadu nových poznatků a informací. A to zejména o celkovém postoji občanů města Tábor k přeshraniční spolupráci.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že občané města Tábor mají přehled o této problematice. K očekávání autorky, nikdo z dotázaných respondentů nedokázal vyjmenovat všechna partnerská města, alespoň jedno město však dokázalo vyjmenovat 70 respondentů z 80. To svědčí o tom, že mají občané povědomí o existenci takové spolupráce. To dokazuje také účast dotázaných na kulturních akcích, kdy se takového programu alespoň jednou zúčastnilo 66 % respondentů.

Dá se říct, že občané jsou s partnerstvím celkově spokojeni a vnímají tuto spolupráci pozitivně. Vyloženě negativní postoj má pouze 6 % dotázaných. Jako největší přínos respondenti považují rozvíjení tolerance a poznávání jiných kultur, historie a tradic. 77 % občanů vnímá přínosy pro město Tábor a jsou s nimi spokojeni. Pouze 3 % dotázaných má opačný názor.

Přes tyto dobré výsledky, které dotazníkové šetření poskytlo, je i nadále důležité rozvíjet partnerskou spolupráci, tak aby byla občanům co nejbliže.

Závěr

Kvůli postupné globalizaci se vytváří svět bez hranic, což má za následek vznik nových forem přeshraniční spolupráce na území České republiky ale i celé Evropy. Na základě získaných informací je zřejmé, že partnerství měst a obcí hraje důležitou roli v životě města. Jeho hlavním úkolem není pouze získávání finančních prostředků, ale zejména také plnění rozvojových cílů města a naplnění očekávání jeho obyvatel.

Tato bakalářská práce s názvem *Přeshraniční spolupráce obcí (Tábor a jeho partnerská města v Německu, Rakousku a na Slovensku)* se zaměřuje jednak na přeshraniční spolupráci a její formy obecně, ale také na aktuální situaci týkající se partnerské spolupráce ve městě Tábor.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Součástí teoretické práce jsou tři hlavní kapitoly, jejichž cílem bylo seznámit čtenáře s teoretickými pojmy, které jsou vhodné k pochopení této problematiky. První kapitola obsahuje vymezení obecných pojmů, jakými jsou hranice státu a mezinárodní spolupráce. Mezinárodní spolupráci bylo vhodné rozdělit ve smyslu širšího geografického rozsahu na tři typy a popsat jejich základní rozdíly. V druhé kapitole se již zaměřuji na samotnou přeshraniční spolupráci, kde popisuji motivaci k zapojení se do této spolupráce. Dále je zde věnován prostor aktérům spolupráce a jejímu financování. Část práce poskytuje základní informace o legislativě partnerské spolupráce. Na závěr této kapitoly jsou uvedeny tři formy přeshraniční spolupráce. Následuje třetí kapitola, kde blíže popisuji jeden z typů přeshraniční spolupráce, a to partnerství měst a obcí. Tato kapitola je z mého pohledu důležitá, jelikož poskytuje teoretický podklad pro následnou praktickou část. Popisuji zde obecný význam, historické souvislosti, přínosy partnerství, financování projektů a také nejdůležitější instituce, které zastřešují partnerskou spolupráci.

Následuje praktická část, která se zabývá analýzou současné situace mezi sledovanými městy partnerské spolupráce Tábora. Mezi sledovaná města patří Tábor, Kostnice, Wels a Nové Zámky. V páté kapitole se věnuji charakteristice jednotlivých měst. Uvádím obecné informace o poloze či historii a také současném vývoji. Opomenuty nejsou ani společné projekty mezi městy.

V šesté a sedmé kapitole se věnuji již samotnému výzkumu. V první řadě uvádím vyhodnocení rozhovorů, které se mi podařilo uskutečnit s vedoucím kanceláře starosty panem Bc. Martinem Nešutou, s odbornou pracovnící pro zahraniční vztahy paní Ing. Eliškou Zdeňkovou a s paní Janou Farovou, která pracuje v městském infocentru. Bohužel se nepodařilo uskutečnit rozhovor se starostou města, ale i tito pracovníci městského úřadu přispěli s mnoha cennými informacemi. Z rozhovorů je zřejmé, že jsou radní města Tábor se spoluprací velmi spokojeni, sice nechtějí v současné době navazovat nová partnerství, ale stávající si chtějí udržet a prohloubit jejich vzájemné přátelské vztahy. Tato analýza zodpověděla otázky ohledně financování, aktivity měst, motivace či společných projektů.

V poslední kapitole je uvedeno vyhodnocení dotazníkového šetření, které mělo zhodnotit názor obyvatelů města Tábor na problematiku a jeho následné shrnutí. Z tohoto šetření vyplývá, že občané mají přehled o spolupráci a zúčastňují se akcí, které jsou s partnerstvím spojeny. Dotazovaní respondenti jsou s partnerstvím měst obecně spokojeni a vnímají ho velmi pozitivně. Za největší přínos občané považují rozvíjení tolerance a poznávání jiných kultur, historie a tradic.

Souhrnné součty získané po analýze naznačují, že silné stránky partnerství měst a obcí převažují nad slabými stránkami. Také se zjistilo, že aktivní spolupráce může být pro obě strany velmi přínosná. Můžeme předpokládat, že partnerská spolupráce bude i nadále v Táboře rozvíjena a v rámci již vzniklých partnerských měst se budou vytvářet nové projekty.

Resumé

The purpose of this bachelor thesis is cross-border cooperation among municipalities, specifically it is focused on the town called Tábor and its partner towns, namely on Konstanz (Germany), Wels (Austria) and Nové Zámky (Slovakia). The aim of this work is to meet theoretical aspects of cooperation of municipalities, including its legal regulation and financing of twinning towns. It looks on mutual projects of cities and their future vision. The practical part is based on a questionnaire for the inhabitants of Tábor and on an interview with its officers. The thesis consists of theoretical and practical part and is further divided into several chapters. The theoretical part describes the motivation to participate in this cooperation, its participants, institutions or financing of cross-border cooperation. One part of the thesis also provides basic information about legislation of partner cooperation. All this information will be useful in the practical part of the thesis.

The biggest part of the thesis deals with twinning towns of Tábor. Nowadays, the partnership among cities is considered as a natural form of international cooperation.

The modern concept is based on regular meetings of representatives from the towns. The main purpose of twinning cities is to bring the citizens together and break the language barrier. The next reason is an exchange of experiences, opinions and planning activities for the cooperation's development among related cities.

The aim of the bachelor thesis is a detailed description of the twinning towns of Tábor. The thesis also provides general information about history and current status of the partnership. This bachelor thesis, thanks to the questionnaire and interviews with the officers of Tábor, study the strengths and weaknesses of cooperation, the vision for the future and the opinion of the citizens. Furthermore, the thesis is also focused on financing and regulations. The results of analysis have shown that strengths of sister towns prevail weaknesses. It has also been found that active cooperation can be very beneficial for both sides of fellow towns. We can assume that the partnership will continue in development of Tábor and new projects will be created within the partner cities that are already established.

Seznam použité literatury

Bibliografie:

1. ŠMIDA, Zdeněk. *Vývoj českých státních hranic*. 2. vyd., Praha: Fortuna 1999. 225 s. ISBN 978-80-7373-131-1
2. MONGIN, Oliver. *Urbánní situace - Město v čase globalizace*. 2. vyd., Praha: Karolinum 2017. 296 s. ISBN 978-80-246-3442-5
3. GALVASOVÁ, Iva, a kol. *Průmysl cestovního ruchu*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2008. 262 s. ISBN 978-80-87147-06-1
4. HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha, 2012, 57 s.
5. ADENAUER, Konrád. *Řeč Konrada Adenauera*. Bulletin. Bonn, 1963, (177/63), 1050 s.
6. HOREJSKOVÁ, Lenka, RŮŽIČKA Roman, ed. *Vítejte na Táborsku*. Tábor: Město Tábor, 2006. 130 s. ISBN 80-239-7075-5.
7. BALDWIN, Richard, WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd., Praha: Grada ČR 2013. 3584 s. ISBN 978-80-247-4568-8

Právní zdroje:

1. Zákon č. 312/2001 Sb., o státních hranicích a o změně zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
3. CITACE: *Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů*. [online]. [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>
4. *Smlouva mezi ČSFR a SRN o dobrém sousedství a přátelské spolupráci* [online]. 2017, červen [Cit. 8.2.2019]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/smlouva-mezi-csfr-a-srn-o-dobrem-sousedstvi-a-pratelske-spolupraci-154938/>
5. KOPECKÝ, Martin; PRŮCHA, Petr; HAVLAN, Petr; JANEČEK, Jan. *Zákon o obcích: komentář*. Praha: WoltersKluwer, 2017, s. 125. ISBN 978-80-87157-08-9

Internetové zdroje:

1. ŠMIDA, Zdeněk. *Přirozené a umělé hranice* [online]. 2011, březen [Cit. 1.2.2019]. Dostupné z: <http://www.zdeneksmida.cz/teorie-statnich-hranic/druhy-statnich-hranic.html>
2. ŠMIDA, Zdeněk. *Teorie státních hranic* [online]. 2011, březen [Cit. 1.2.2019]. Dostupné z: <http://www.zdeneksmida.cz/teorie-statnich-hranic/druhy-statnich-hranic.html>
3. *Meziregionální spolupráce* [online]. 2014, březen [Cit. 1.3.2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/glossary/i/interregional-cooperation
4. *Taking cooperation forward* [online]. 2019, duben [Cit. 5.3.2019]. Dostupné z: <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/discover/programme.html>
5. *EBook - Revitalizace nábřeží plzeňských řek V.: oficiální informační server města Plzně* [online]. 2017 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/o-meste/multimedia/ebook/knihy/ebook-revitalizace-nabrezi-plzenskych-rek-i.aspx>
6. BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce* [online]. 2018, červen [Cit. 6.2.2019]. Dostupné z: <http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>
7. *Euroregiony* [online]. 2017, červen [Cit. 10.2.2019]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj/regionalni-informace/euroregiony/>
8. *Historie partnerské spolupráce měst* [online]. 2018, srpen [Cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <http://www.twinning.org/cs/page/historie-partnersk%C3%A9-spolupr%C3%A1ce-m%C4%9Bst#.XIZwLihKjIU>
9. *Konrad Adenauer: pragmatický demokrat a neúnavný sjednotitel* [online]. 2013, březen [Cit. 3.2.2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/konrad_adenauer_cs.pdf
10. *Partnerství pro budoucnost* [online]. 2017, červen [Cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publicace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>
11. *Mezinárodní visehradský fond* [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/visegrad/mezinarodni_vise_gradsky_fond_1.html
12. *Kdo jsme. Svaz měst a obcí České republiky* [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>
13. *Rada evropských obcí a regionů. Svaz měst a obcí České republiky* [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/cemr/rada-evropskych-obci-a-regionu--cemr.aspx>

14. *Rada evropských obcí a regionů* [online]. [Cit. 18.2.2019]. Dostupné z: <http://www.twinning.org/cs/page/rada-evropsk%C3%BDch-obc%C3%AD-a-region%C5%AF-cemr#.XH6T9ehKjIU>
15. Počet obyvatel v obcích k 1.1.2018. *Český statistický úřad* [online]. [Cit. 19.2.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j>
16. GLET, Jiří. *Co možná nevíte o Jihočeském kraji* [online]. Kknihy, 2018 [Cit. 19.2.2019]. ISBN 978-80-7570-121-3. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=6vl6DwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>
17. Tábor. *Atlas Česka* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.atlasceska.cz/lokalita/tabor-1769>
18. O městě. *Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/o-meste>
19. Nejvýznamnější kulturní akce. *Visit Tabor* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.visittabor.eu/nejvyznamnejsi-kulturni-akce>
20. *Leben in Konstanz* [online]. [Cit. 21.2.2019]. Dostupné z: www.konstanz.de/Lde/start/leben+in+konstanz/taebor+_cz_.html
21. *Wels - průvodce* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <http://rakousko.orbion.cz/wels/pruvodce/>
22. 84. *Wels* [online]. [Cit. 25.2.2019]. Dostupné z: <https://www.oberoesterreich.at/oesterreich/ort/430000879/wels.html>
23. Základné údaje. *Nové Zámky* [online]. [Cit. 26.2.2019]. Dostupné z: <https://www.novezamky.sk/zakladne-udaje/ds-1400/p1=32272>
24. *Euroregiony* [online]. 2017, červen [Cit. 10.2.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/266810/30912371/Euroregiony.png/f018bf4e-dead-4a1c-a0cc-87fd5f1c6e97?version=1.3&t=1529497215617>

Klíčová slova

- **Česky:**

Partnerství měst, přeshraniční spolupráce, Tábor, Kostnice, Nové Zámky, Wels, Jihočeský kraj

- **English:**

Town-twinning, cross-border cooperation, city cooperation, Tábor, Konstanz, Nové Zámky, Wels, region of South Bohemia

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kategorie struktur spolupráce přesahující hranici	13
Tabulka 2: Seznam euroregionů na území ČR	20
Tabulka 3: Partnerství měst v evropských členských zemích CEMR v roce 2010	26

Seznam Grafů

Graf 1: Přínosy partnerství.....	28
Graf 2: Překážky partnerství	29
Graf 3: Složení zkoumaného souboru z hlediska pohlaví respondentů	52
Graf 4: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů	53
Graf 5: Složení zkoumaného souboru z hlediska vzdělání respondentů	54
Graf 6: Složení zkoumaného souboru z hlediska partnerských měst respondentů.....	54
Graf 7: Složení zkoumaného souboru z hlediska účasti na kulturní či sportovní akci v rámci spolupráce	55
Graf 8: Složení zkoumaného souboru z hlediska vnímání zahraniční spolupráce	56
Graf 9: Složení zkoumaného souboru z hlediska vnímání přínosu partnerství pro občany	57
Graf 10: Složení zkoumaného souboru z hlediska vnímání přínosu partnerství pro město	58

Seznam Obrázků

Obrázek 1: Mapa euroregionů vytvořená k 31.12.2017	21

Přílohy

Příloha 1: Struktura dotazníku pro občany města Tábor

Dobrý den,

do ruky se Vám dostal dotazník, který se týká přeshraniční spolupráce města Tábor. Je zaměřený na partnerská města. Cílem dotazníku je odhalit, zda tato spolupráce přímo oslovuje obyvatele města Tábor, je pro ně přínosem, či alespoň zdali je ve všeobecném podvědomí občanů. Data z toho dotazníku použiji v mé bakalářské práci, ve které se věnuji této problematice.

Předem mockrát děkuji za Váš čas.

1. Žijete ve městě Tábor?

- Ano
- Ne

2. Prosím, zaškrtněte pohlaví.

- Žena
- Muž

3. Kolik Vám je let?

Text stručné odpovědi.

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské - vyučen(a) bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

5. Město Tábor má celkem 6 partnerských měst v zahraničí. Zdali víte, uveďte, o jaká města se jedná.

Text stručné odpovědi.

6. Už jste se někdy účastnil(a) jakékoli kulturní či sportovní akce v rámci spolupráce?

- Ano
- Ne

7. Pokud ano, popište prosím ve zkratce, jaké akce jste se zúčastnil(a).

Text stručné odpovědi.

8. Vnímáte zahraniční spolupráci města Tábor pozitivně či negativně? Proč?

Text dlouhé odpovědi.

9. Zaškrtněte prosím, jaké přínosy shledáváte z pohledu občana města Tábor v rámci zahraniční spolupráce.

- Navazování profesních či přátelských vazeb.
- Zvýšení jazykové vybavenosti účastníků.
- Zapojuje všechny skupiny občanů města.
- Rozvíjí toleranci a poznávání jiných kultur, historie a tradic.
- Podporuje sounáležitost komunity a rozvíjí občanskou společnost.
- Jako přínos neshledávám ani jednu z výše zmíněných možností.

10. Myslíte si, že jsou tyto partnerské vztahy přínosem pro město? Proč?

Text dlouhé odpovědi.

Příloha 2: Struktura rozhovoru, který je určený zaměstnancům městského úřadu Tábor (Rozhovor s klíčovými aktéry – vedoucí pracovníci a další)

Vážený/á pane/paní,

ráda bych Vám položila několik otázek ohledně partnerské spolupráce města Tábor. Jsem studentkou třetího ročníku právnické fakulty na Západočeské univerzitě v Plzni. Právě píši bakalářskou práci na téma: Přeshraniční spolupráce obcí (Tábor a jeho partnerská města v Německu, Rakousku a na Slovensku). V této práci se zaměřím na město Tábor a jeho partnerská města, především na město Kostnice, Wels a Nové Zámky. Při vyplňování dotazníku se prosím, pokud to otázka dovolí, zaměřte na tato města. Věřím, že by tato bakalářská práce mohla být užitečná i vašemu městu, ve smyslu zvýšení povědomí občanů o spolupráci Tábora s jinými městy.

Za veškeré informace k partnerské spolupráci budu velmi vděčná, moc mi tím pomůžete. Předem děkuji za Váš čas.

- 1) Jaká je Vaše pracovní pozice?
- 2) Jaké výhody přináší spolupráce občanům a jaké naopak městu Tábor?
- 3) Shledáváte nějaká negativa ve spolupráci partnerských měst?
- 4) Jaké jsou podle Vás silné stránky města Tábor jako partnerského města?
- 5) Z jakých zdrojů je financována spolupráce v této oblasti s jinými městy?
Jaká je přibližná roční částka, která se pro tyto účely vyčleňuje?
- 6) Prosím vyjmenujte a ve zkratce popište 1-2 konkrétní projekty/aktivity z poslední doby spolupráce měst, které byly pro město Tábor přínosné, kterými byste se chtěli pochlubit nebo které jsou něčím výjimečné. Prosím, zaměřte se na město Wels, Nové Zámky a Kostnice. (Můžete zmínit i projekty jiných partnerských měst.)
- 7) Pokud byste rozhodoval/a o výběru nového partnerského města, o jaké byste měl/a zájem? Proč?
- 8) Spolupracuje město Tábor mimo jiné se zahraničními městy, se kterými nemá uzavřenou partnerskou smlouvu?
- 9) Jaká je hlavní motivace města Tábor k uzavírání partnerských smluv?
- 10) Má město Tábor nějaké vize do budoucna týkající se partnerství?

Příloha 3: Vzor přísahy o partnerské spolupráci

My, (jméno) a

(jméno),

starostové / primátoři (země) a

..... (země)

jako svobodně zvolení zástupci našich spoluobčanů,

jisti tím, že jednáme v zájmu upřímných přání a skutečných potřeb našeho obyvatelstva,

při vědomí toho, že naše civilizace a národy mají svůj původ v prastarých svobodných

místních komunitách, že duch svobody byl poprvé doložen ve svobodě, kterou vybojovali, a

poté v místních samosprávách, které se jim podařilo založit,

majíce za to, že historie bude pokračovat v širším světě, nicméně že tento svět bude skutečně

lidštější pouze pokud budou žít muži a ženy svobodně ve svobodných městech, přesvědčení o

nutnosti respektovat princip subsidiarity,

stvrzující naše hodnoty založené na respektování lidských práv, která jsou, jak věříme,

nedotknutelná a nezcizitelná,

uznávající, že rostoucí vzájemná závislost různých společností si vynucuje mezinárodní

globální demokratický řád, základ skutečného míru,

přesvědčení o tom, že vazby, které zavazují města našeho kontinentu, tvoří základní prvek na

cestě k rozvíjejícímu se evropskému občanství, a tak podporují Evropu s lidskými rozměry,

DNES UZAVÍRÁME TUTO SLAVNOSTNÍ PŘÍSAHU

v souladu se vztahy vybudovanými mezi našimi dvěma zeměmi,

za účelem udržení stálých vazeb mezi samosprávami našich obcí, na pomoc dialogu, výměně

zkušeností a realizaci všech společných aktivit, které mohou podpořit vzájemný pokrok ve

všech oblastech, které spadají do našich kompetencí,

za účelem udržení a na podporu výměn mezi našimi spoluobčany tak, aby byl pro náš nynější

společný osud pomocí většího vzájemného pochopení a účelné spolupráce zajištěn pravý duch

evropského bratrství,

abychom dosáhli jednání, které je v souladu s pravidly pohostinnosti, s respektem k vzájemné

různorodosti, v atmosféře důvěry a v duchu solidarity,

abychom umožnili všem lidem našich obcí, bez jakékoli formy diskriminace, účastnit se

výměn,

na podporu univerzálních hodnot svobody, demokracie, rovnosti a právního řádu, a to

prostřednictvím výměn a spolupráce,

s využitím všech prostředků, které máme k dispozici,

soustředíme své úsilí na podporu úspěchu tohoto důležitého slibu vedoucího k míru, úspěchu

a prosperitě,

kterou je

EVROPSKÁ JEDNOTA.

V dne